

İcra başçısı vəzifədən azad olunur

Hürriyyət

№34 (3277) 19 Sentyabr / 2023-cü il Həftədə 1 dəfə çıxır Qiyməti: 60 qəpik

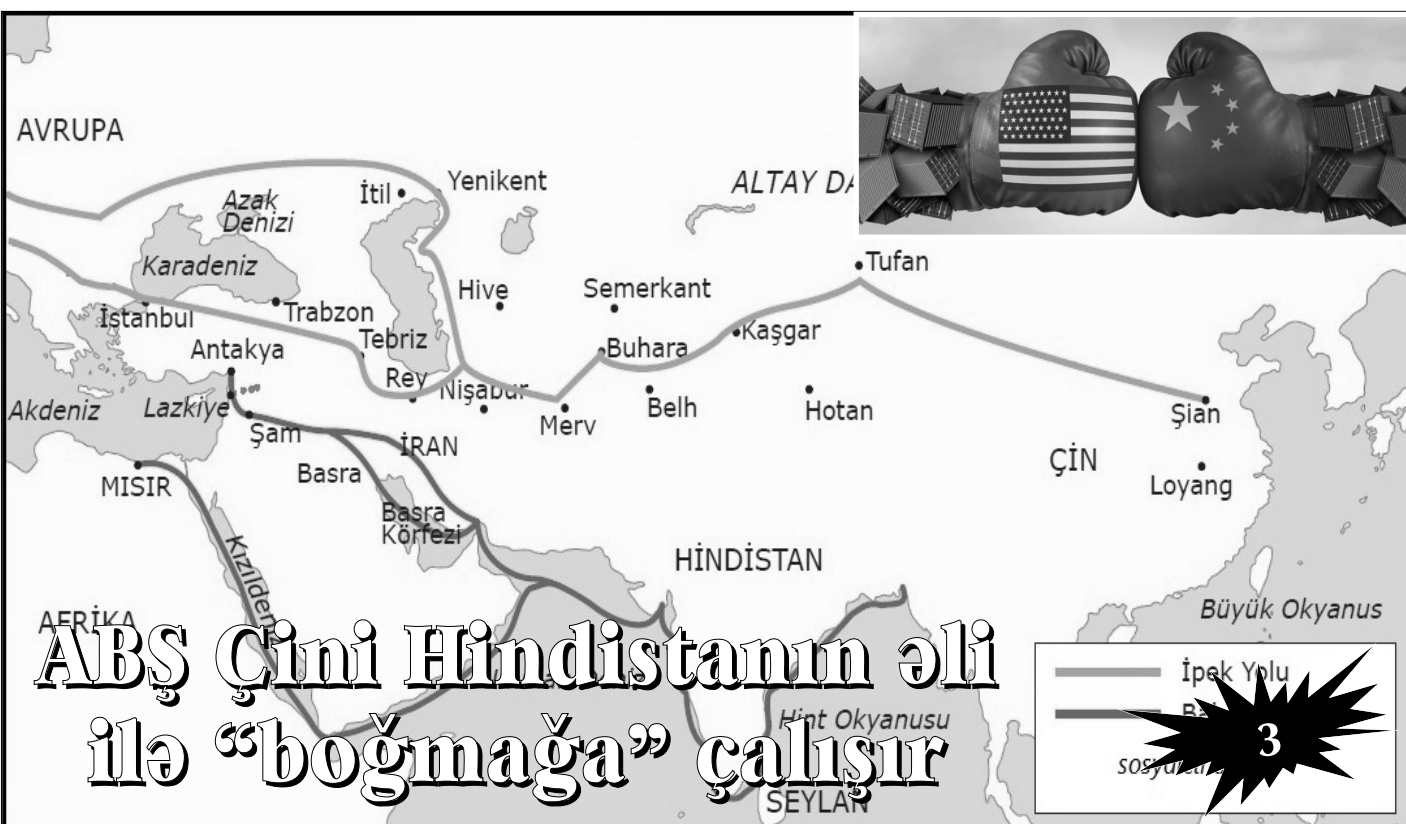
ANA XƏBƏR

Bakıda yüksək vəzifədə çalışmış qadın həbs edildi

Paşinyan Rusiyanın hərbi bazasını ölkədən çıxarır

Qərb Rusiyanı Cənubi Qafqazdan ermənilərin əli ilə qovmağa çalışır; Türkiyə də bundan məmnundur...

GÜNÜN NƏBZİ

Müsahibə

“Əsas narkotik alverçilərini, narkobaronları tutan yoxdur”

Namizəd Səfərov: “Ölkədə narkotik dövriyyəsinə qarşı mübarizə adı altında başqa mübarizə gedir...” 11

Cəmiyyət

ADP Ərdoğanın təklifini dəstəklədi

“Bu, regionda davamlı sülhə, təhlükəsizliyə və qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığa töhvə verər” 4

Baxış

Tarixə qısa ekskurs...

Ya da qoyun biz gedək, sonra kimi istəyirsiniz tərifləyin 6

Ölkə

Əmək bazarında “köləlik” siyasəti

İşçilər quldarlıq dövründə olduğu kimi həftədə 60-70 saat çalışdırılır, rəsmi qurumlar problemə “göz yumur” 7

Toplum

Rəhbərlikdən şikayət edən Qarabağ qaziləri işdən qovuldu

Əhməd Rəhmanov: “Xəqani Bəşirli dedi ki, mən belə tapşırıq almışam, get nə bacarırsan elə” 10

Ölkə

“İcra başçısı dedi ki, istəyirsən lap Prezidentə şikayət et”

Şəhid bacısı Nəzakət Quliyeva: “Evin döşəməsi çürüyüb, üst örtüyü isə ümumiyyətlə yoxdur” 7

Layihə

“Azərbaycan çox qısa vaxtda Xankəndiyə nəzarəti bərpa edəcək”

Məhəmməd Əsədullazadə: “Paşinyanın Qərbin bəzi mərkəzlərinin təlimatı ilə hərəkət etməsi onu siyasi iflasın eşiyinə gətirə bilər” 8-9

Naxçıvan İcra Hakimiyyətində külli miqdarda yeyinti faktı üzə çıxarıldı

1.8 milyon manat qanunsuz əməkhaqqı ödənilməsi, vətəndaşlardan 3 milyon manata yaxın qanunsuz vəsait tələb edilməsi...

Naxçıvan Şəhər İcra Hakimiyyətində yoxlamalar başa çatdırılıb. Azərbaycan Respublikası Hesablaşma Palatasının 2023-cü il üzrə İş Planına uyğun olaraq Naxçıvan Şəhər İcra Hakimiyyəti və onun tabeli təşkilatları üzrə dövlət vəsaitinin istifadəsinin auditi aparılıb. Audit 2021-2022-ci illəri əhatə etmiş və uyğunluq auditi formasında həyata keçirilib... 4

Xəbər

Ermənistana keçmək üçün 4 min dollar tələb olunur

Separatçılar və “sülhməramlılar” erməniləri pul qarşılığında Ermənistana ötürürlər

“Qarabağda qanunsuzluq hökm sürür və insanlardan pul toplanması yeni vüsət alır”. Bunu erməni bloqer Natali Aleksanyan öz “Facebook” səhifəsində yazıb. Bloqer yazıb ki, Xankəndini tərk edərək, Ermənistana keçmək istəyən ermənilərdən 4 min ABŞ dolları tələb olunur: “Dünən öyrənmişəm ki, Qarabağ “hakimiyyəti” Rusiya sülhməramlıları ilə birgə Ermənistana keçmək istəyən insanlardan 4 min dollar tələb edirlər... 2

Ramzan Kadirov ölüb?

Çeçenistan lideri haqda şaiyələrin ardı-arası kəsilmir...

Məlum olduğu kimi, son günlər sosial şəbəkələrdə və teleqram kanallarında Çeçenistan rəhbəri Ramzan Kadirovun səhhətinin qəfil pisləşməsi və hətta dünyasını dəyişməsi barədə məlumatlar yayılıb. Dünən isə Kadirov öz teleqram kanalında video paylaşaraq sözügedən məlumatları təkzib edib. Videonun Qroznı şəhərində çəkildiyi iddia olunur.

Hürriyyət.az xəbər verir ki, Rusiyanın "Vərstka" nəşri isə Kadirovun hazırda Moskvada olduğunu iddia edib.

Nəşrin məlumatına görə, Kadirova məxsus təyyarə sentyabrın əvvəlindən 3 dəfə Moskvaya uçuş həyata keçirib: "Böyük ehtimalla, Çeçenistan rəhbəri hazırda Moskvadadır. "RA-73417" nömrəli təyyarə sentyabrın 6 və 9-u Moskvada yerə enib. Sonuncu dəfə isə təyyarə Qroznıdan Moskvaya istiqamətində sentyabrın 15-i uçuş və həmin tarixdən bu yana Çeçenistana qayıtmayıb".

Peskov Kadirovla bağlı suallara cavab verib

Hürriyyət.az TASS informasiya

agentliyinə istinadla onu da xəbər verir ki, Rusiya Prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov Çeçenistan Prezidenti Ramzan Kadirovun sağlamlıq vəziyyəti ilə bağlı sualın cavabında Kremlin sağlamlıq arayışı vermədiyini söyləyib.

Peskov deyib: "Biz bu məsələ ilə bağlı hansısa informasiyaya malik deyilik. İstənilən halda Prezident Administrasiyası çətin ki, sağlamlıq vəziyyəti barəsində arayış versin. Ona görə də bununla bağlı deyiləcək sözlümüz yoxdur".

Peskov Çeçenistan rəhbərinin Rusiya Prezidenti Vladimir Putinlə görüşmədiyini də bəyan edib.

Qeyd edək ki, son zamanlar mediada Kadirovun səhhətinin pisləşməsi və onun Moskvada Mərkəzi Klinik Xəstəxanada müalicə alması barədə yayılan məlumatlar fonunda təyyarənin hərəkəti maraq doğurub. Rusiyanın bəzi teleq-

ram kanallarında yayılan məlumata görə isə, sentyabrın 17-si şəhər saatlarından Mərkəzi Klinik Xəstəxanaya çeçen dövlət nömrə nişanlı avtomobillər gəlir və onlar əraziyə yoxlanılmadan buraxılır. Məlumat rəsmi olaraq təsdiq olunmayıb.

Xatırladaq ki, ilin əvvəlindən mediada 46 yaşlı Ramzan Kadirovun səhhətinin pisləşməsi ilə bağlı məlumatlar yayılır. Onun onkoloji xəstəlikdən əziyyət çəkməsi iddia edilərsə, Kadirov bu barədə məlumatları təkzib edib.

Əyləncə səhifəsi

Keçmiş baş nazirdən sensasion açıqlamalar

"Bütün nazirlərə aylıq haqq qoymuşdu ki, mənə filan qədər verməlisən"

Sabiq baş nazir Novruz Məmmədov qalmaqallı açıqlamaları ilə gündəmə gəlib. Hürriyyət.az xəbər verir ki, o, RTV-yə müsahibəsində bir sıra maraqlı məqamlara toxunub. Sabiq baş nazir bildirib ki, vəzifədə olduğu vaxt onun qarşısında diz çökənlər belə olub:

"Mən vəzifədə olanlarla heç vaxt dostluq etmək istəməmişəm, amma baş nazir olduğdan sonra mənə bu münasibəti qurmaq istəyənlər çox olub. Hətta gəlib qarşımda diz çökənlər də olmuşdu, bu dəqiqə də onların arasında adminstrasiyada oturanlar var, özü də hansı ifadələrlə, hansı sözlərlə yanıma gəlmişdilərse, onu bir mən bilirəm. İndi də mənə bəzən əlaqə saxlayırlar. Hazırkı baş nazirlərdə əlaqələrim yaxşıdır, bayramlarda yazıb məni təbrik edir, həmkar kimi əvvəldən də münasibətimiz yaxşı idi.

Vəzifədə olduğum dövrdə xahişlər üçün yanıma gəlirdilər, iclaslar keçirdik. Amma şəxsi xahişlər çox olmurdu, belələrinə heç yaxınıma qoymurdum, onlara demişdim ki, siz bura gəlməyin".

O, vəzifəyə gəldikdən sonra bəzi işçiləri işdən çıxardığını da açıqlayıb:

"O vaxt Nazirlər Kabinetində xahişləri yerinə yetirənlər var idi, hətta bunu pul qarşılığında edənlər də vardı. Bu adamları işdən çıxartmışdım. Əvvəldən bildirdim, vəzifəyə gələndə də çağırdım, özünə bunları dedim, bildirdim ki, ya öz ərizəni yaz get, ya da mən səni çıxaraçağam. Öz ərizəsini yazıb çıxdı. Həmin şəxs bütün nazirlərə aylıq haqq qoymuşdu ki, mənə filan qədər verməlisən".

Amerikada bəzi konfetlərin tərkibinə narkotik maddə qatılır

ABS-in Nyu-York ştatında marixuananın leqallaşdırılması uşaqlarda zəhərlənmə hallarının artmasına səbəb olub. Stopnarkotik.az-ın məlumatına əsasən, Lonq Aylenddəki "Stony Brook" Universiteti Xəstəxanasından bildirilib ki, tərkibinə marixuana qatılmış saqqız və ya sorma konfet qəbul etdikdən sonra uzunmüddətli və ya ciddi zəhərlənmə halları yaşayan uşaqların sayı təxminən üç dəfə artıb.

Belə ki, 2020-ci ildə 5, 2021-ci ildə 14, 2022-ci ildə 13 fakt aşkar olunubsa, 2023-cü ildə bundan 3 dəfə çox fakt qeydə alınıb. Bu şirniyyat yeyən uşaqlarda huşunu itirmə və ya qəfil yuxululuq, nitqin zəifləməsi, yerimə çətinliyi və ya koordinasiyanın olmaması, süstlük, ağızda quruluq, göz bəbəklərinin genişlənməsi, gözlərin qızarması, ürək döyüntülərinin tezliyi, qusma kimi əlamətlər müşahidə olunur.

"Stony Brook" Uşaq Xəstəxanasının pediatri Kendis Foy hesab edir ki, ən pis hallarda nəfəs almaqda çətinlik çəkən uşaqlara intubasiya və susuz-

luq halında isə venadaxili müalicə tələb olunub. Bu hallar 1 yaşdan 11 yaşa qədər olan uşaqlarda müşahidə olunur.

Həkimlər xəbərdarlıq edir ki, tərkibində tetrahidrokannabinol (THC) olan rəngli konfetə dadanan uşaqlar adi konfet yediklərini düşünə bilərlər. Amma THC marixuananın aktiv tərkib hissəsidir. Onların fikrincə, uşağın xəstələnməsi üçün çox marixuana lazım deyil. Beləliklə, məsələn, 10 mq yemək dozası olan 13 kiloqram çəkisi olan uşaq 2,5 mq belə konfet yeyərsə, zəhərlənəcək və xəstələnəcək.

Denver şəhərindəki "Rocky Mountain Dərman Təhlükəsizliyi və Zəhər Təhlükəsizliyi Mərkəzi"nin əməkdaşları 1 yanvar 2015-ci ildən 25 avqust 2023-ci ilə qədər marixuanalı şirniyyat yeyən 6 yaşdan kiçik uşaqların xəstəxana qeydlərini araşdırıblar. Onlar uşaqların marixuanalı konfetləri yeməsi ilə bağlı 151 hadisəni aşkara çıxarıb və onların 53%-ində "zərərli təsir" müşahidə olunub.

"New York Post" xəbər verir ki, tədqiqatda iştirak edən uşaqların orta hesabla 3 yaşı var və konfetlə qəbul edilən THC miqdarı 2,1 mq olub.

Təsisçi:

Sərdar Cəlalovlu

Baş redaktor:

Vüqar Məmmədov

Tel: 070 333 22 85

012 496 98 93

E-mail: vuqar-mt@mail.ru

Dizayner:

Seymur Həsənov

"Hürriyyət" qəzetinin internet unvanı:

Hürriyyət.az

E-mail: hurriyyet@mail.ru

Tiraj: 2500

Redaksiyanın ünvanı:

AZ 1008, Bakı, akademik

Ələşrəf Əlizadə küçəsi, 31

Telefonlar: 496-10-72; 496-08-35

Lisenzianın qeydiyyat nömrəsi: V 165

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın

mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Redaksiyanın kompüter mərkəzində

yığılıb səhifələnilir və "Futbol+ servis"

mətbəəsində çap edilib.

Bu işarə altında dərc olunan yazılar reklam xarakterlidir.

Qəzet 1991-ci ildən çıxır.

Ermənistanı keçmək üçün 4 min dollar tələb olunur

Separatçılar və "sülhməramlılar" erməniləri pul qarşılığında Ermənistanı keçirirlər

"Qarabağda qanunsuzluq hökm sürür və insanlardan pul toplanması yeni vüsət alır". Bunu erməni bloqer Natali Aleksanyan öz "Facebook" səhifəsində yazıb.

Bloqer yazıb ki, Xankəndini tərk edərək, Ermənistanı keçmək istəyən ermənilərdən 4 min ABŞ dolları tələb olunur: "Dünən öyrənmişəm ki, Qarabağ "hakimiyyəti" Rusiya sülhməramlıları ilə birgə Ermənistanı keçmək istəyən insanlardan 4 min dollar tələb edirlər. Bu məlumatı yoxlamaq üçün Qarabağdakı tanışlarımla əlaqə saxladım və onlar məlumatı təsdiqlədilər. Əgər indiyə qədər Azərbaycanın insanların çıxışı bloklandığını deyirdilərsə, indi məlum olur ki, məhz Qarabağ "hakimiyyəti" və sülhməramlılar Ermənistanı çıxışı bloklayır ki, çarəsiz insanlardan böyük pullar qoparsınlar. Hətta bu ağır günlərdə də cinayətkarlar milyonlar qazanmaq imkanını əldən vermirlər".

Göründüyü kimi, Xankəndindəki qondarma separatçı qurum və onları himayə edən "sülhməramlılar" ermənilərin bu bölgəni könüllü şəkildə tərk etməsinin qarşısını almaq üçün hər cür çirkin əmələ əl atırlar. Eyni zamanda da, bu prosesdən böyük pullar qazanırlar.

Erməni bloqerin bu yazdıqlarını Azərbaycanla bağlı "blokada şousu" yaradan qüvvələrin, Ermənistanın Qərbdəki və Rusiyadakı dəstəkçilərinin yaxşı-yaxşı oxumaları lazımdır.

İranın sabiq prezidenti "qara siyahı"ya düşdü

ABŞ bu ölkənin Kəşfiyyat Nazirliyinə qarşı da sanksiyalar tətbiq edib

ABŞ Prezidenti Cozef Bayden Vaşinqtonun İranın sabiq prezidenti Mahmud Əhmədjəda (2005-2013) və ölkənin Kəşfiyyat Nazirliyinə qarşı sanksiyalar tətbiq etdiyini açıqlayıb.

TASS xəbər verir ki, bu barədə Amerika liderinin bəyanatında deyilir.

"Bu gün biz keçmiş prezident Mahmud Əhmədjəda və İranın Kəşfiyyat Nazirliyinə qarşı sanksiyalar tətbiq edirik. İranı regiondakı təxribatçı hərəkətlərinə görə məsuliyyətə cəlb etməyə davam edəcəyik", - bəyanatda bildirilir.

Bu arada Ağ Evin rəsmi nümayəndəsi Con Kirbi CNN telekanalına müsahibəsində qeyd edib ki, ABŞ amerikalıları həbs etdiklərinə görə İran rəhbərliyinin nümayəndələrinə qarşı yeni sanksiyalar tətbiq etmək niyyətindədir və bu addımların artıq başlanmış məbus mübadiləsini pozmayacağını düşünür.

İcra başçısı vəzifədən azad olunur...

Məhkəmədə dediyi sözlər Adil Vəliyevi "bitirdi"

Sabunçu rayonunun icra hakimiyyətinin başçısı Adil Vəliyevin karyerası üçün ciddi təhlükə yaranıb. Ötən həftə "Xural TV" internet kanalının təsisçisi Əvəz Zeynallının barəsində olan cinayəti işi üzrə şahid qismində ifadə verən icra başçısı ehtiyatsız fikirlər səsləndirməklə özünü cəmiyyətin və hakimiyyətin hədəfinə çıxarıb.

Hurriyyet.az xəbər verir ki, A.Vəliyev şahid qismində qatıldığı məhkəmə prosesində jurnalist Ə.Zeynallının xahişi ilə qanunsuz tikintiyə icazə verdiyini etiraf edib.

Qeyd edək ki, məhkəmə prosesində A.Vəliyevə buna hüququnun çatmadığı xatırladılarda, o, qeyri-adi reaksiya verib:

"Elə danışırınsınız ki, guya Azərbaycanda yaşamırsınız..."

Sözügedən məhkəmə prosesində icra başçısı onu tənqid obyektinə çevirən digər ifadələr də işlədib. A.Vəliyev qanunsuz tikililəri sökməyə icazəsi olmadığı halda vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə edərək, bu cür qərarlar qəbul etdiyini gizlətməyib.

Aldığımız məlumata görə, 2012-ci ildən bəri Sabunçuya rəhbərlik edən A.Vəliyevin bu etirafı onu işsiz qoya bilər. Belə ki, məlum məhkəmə prosesindən sonra hakimiyyət əleyhdarları icra başçısının açıqlamalarını əsas götürərək, ölkədə məmur özbaşınalığının hökm sürdüyünə dair iddialar səsləndirirlər. A.Vəliyevin öl-

kədə şok effekti yaradan etirafının həftə beynəlxalq təşkilatların hesabatlarında da yer alacağı gözlənilir.

Mütəxəssislərin fikrincə, Azərbaycan iqtidarına qarşı xarici və daxili təzyiqlərin artdığı bir vaxtda siyasi nasılıq göstərərək, üzv olduğu komandanı zərbə altında qoymaq bağışlanılan hərəkət deyil. Ehtiyatsız açıqlamaları ilə iqtidar komandasını hədəfə çıxaran A.Vəliyevin 11 illik başçı karyerasına yaxın günlərdə son veriləcəyi bildirilir.

Azərbaycanda 10 min nəfər erməni silahlısı var

10 min nəfərdən çox erməni silahlı qüvvələri qanunsuz olaraq Azərbaycan Respublikasının ərazisində yerləşməkdə davam edir.

Bu barədə sentyabrın 18-də Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyevin, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi tapşırıqlar üzrə nümayəndəsi Elçin Əmirbəyovun və xarici işlər nazirinin müavini Fərid Rzaevinin iştirakı ilə Xarici İşlər Nazirliyində Azərbaycan Respublikasında akkreditə olunmuş diplomatik korpus üçün təşkil olunan brifinqdə bildirilib. Diqqətə çatdırılıb ki, yüklərin çatdırılması məsələsi Ermənistanın Azərbaycanın suverenliyi və ərazi bütövlüyünü hədəf alan hərbi və siyasi təxribatlarının artması hallarından təcrid olunmayıb.

"10 min nəfərdən çox erməni silahlı qüvvələri qanunsuz olaraq Azərbaycan Respublikasının ərazisində yerləşməkdə davam edir. Yüzdən çox tank və digər zirehli texnika, yaylım atəşli raket sistemlərində daxil olmaqla iki yüzdən çox ağır artilleriya qurğusu, onlarla müxtəlif radio-elektron mübarizə sistemi və iki yüzdən çox minaatan sistem hazırda Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycan ərazilərində yerləşdirilib. Ermənistan öhdəliklərinə zidd olaraq bu qüvvələri texniki, hərbi, logistik və maliyyə dəstəyi ilə təmin edir. Azərbaycan ərazisindəki silahlı birləşmələr birbaşa Ermənistanın dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilir. Ermənistan 4-cü bəndində erməni silahlı qüvvələrinin Rusiya Federasiyasının sülhməramlı kontingentinin yerləşdirilməsinə paralel olaraq çıxarılması tələbinin açıq şəkildə ifadə olunduğu 10 noyabr 2020-ci il Üçtərəfli Bəyanatını nümayişkarən şəkildə pozur", - brifinqdə qeyd olunub.

Baş memarın həbsli ilə bağlı prokurorluqdan açıqlama

Rüşvət müqabilində tikintiyə icazə verməkdə ittiham olunan vəzifəli şəxs barədə cinayət işi məhkəməyə göndərilib.

Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, Tərtər Rayon İcra Hakimiyyəti başçısı Aparatının Memarlıq və Tikinti şöbəsinin müdiri - baş memar Tofiq Kərimovun qanunsuz əməlləri ilə bağlı keçirilmiş istintaq-əməliyyat tədbirləri nəticəsində Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində başlanmış cinayət işinin ibtidai istintaqı tamamlanıb.

İbtidai istintaqla Tofiq Kərimovun vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə edərək rayon ərazisində müvafiq tikinti işlərinin aparılmasına razılıq verilməsi müqabilində rüşvət qismində tələb etdiyi 33 min manat məbləğində pul vəsaitinin 25 min manatını almasına əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

İş üzrə toplanmış sübutlar əsasında Tofiq Kərimov Cinayət Məcəlləsinin 308.1 (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etmə) və 311.3.3-cü (külli miqdarda rüşvət alma) maddələrilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb olunaraq barəsində məhkəmənin qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Cinayət işi baxılması üçün aidiyyəti üzrə Gəncə Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə göndərilib.

ABŞ Çini Hindistanın əli ilə “boğmağa” çalışır

“Bir kəmə, bir yol” layihəsinə alternativ olaraq “Ədviyyat yolu”nun gündəmə gətirilməsinin arxasında hansı maraqlar dayanır...

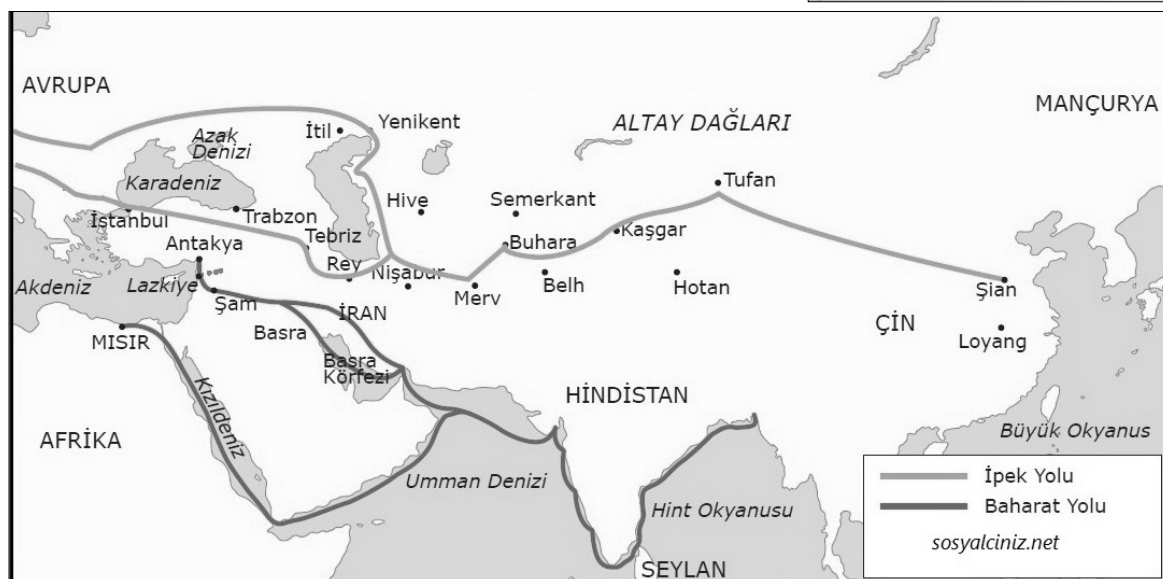

Keçən nömrəmizdə “Bir kəmə, bir yol” layihəsinə alternativ olaraq Hindistan-Yaxın Şərq-Avropa İqtisadi Dəhlizi (IMEC) layihəsinin gündəmə gətirildiyi və Çinlə Hindistanın arasında hazırlıq görülən rəqabətin konturlarının cızıldığını bildirmişdik. Hindistanın oyuna girməsi iki ən böyük iqtisadiyyatı və dünyanın iki nəhəng super gücü olan Çin və ABŞ arasındakı siyasi və iqtisadi münasibətlərə təsir göstərməyə, tərəzinin ağır gözünün Vaşinqton tərəfə əyilməsinə həssaslanıb.

“Bir kəmə, bir yol” Çin tərəfindən 2013-cü ildə başlayan quru və dəniz yolları vasitəsilə Asiyaya Afrika və Avropa ilə birləşdirən layihədir. Məqsəd infrastruktur layihələri şəbəkəsi vasitəsilə Asiya, Afrika və Avropaya “qapı açmaqdır”. Təşəbbüs Çinin dünyada, xüsusən də ABŞ-in ənənəvi olaraq dominantlıq etdiyi bölgələrdə öz təsirini və iqtisadi maraqlarını genişləndirmək niyyətindən xəbər verir.

Hindistan-Yaxın Şərq-Avropa İqtisadi Dəhlizi - IMEC isə Çin layihəsinə alternativdir. O, 2023-cü ilin sentyabrında Hindistan, ABŞ, Səudiyyə Ərəbistanı, BƏƏ, Al, İtaliya, Fransa və Almaniya tərəfindən elan edildi. IMEC Asiya, Körfəz ölkələri və Avropa arasında əlaqəni və iqtisadi inteqrasiyanı gücləndirməklə iqtisadi inkişafı stimullaşdırmaq məqsədi daşıyır. Buraya Şərq (Hindistanı Körfəz regionu ilə birləşdirir) və Şimal dahlizləri (Körfəz regionunu Avropa ilə birləşdirir) daxildir. Layihəyə dəmir yolu və gəmi-dəmir yolu tranzit şəbəkələri, eləcə də avtomobil nəqliyyatı marşrutları daxildir. Bu təşəbbüs Asiya, Yaxın Şərq və Avropanın siyasi və iqtisadi dinamikasına əhəmiyyətli təsir göstərəcək. Həm də Çinin bu bölgələrdə hökmranlığına və nüfuzuna meydan oxuyacaq. IMEC bu regionlarda bazarlar, resurslar və təsir uğrunda ABŞ ilə Çin arasında rəqabəti artırmaq potensialına malikdir.

Beləliklə, Hindistan İqtisadi Dəhlizi - Hindistan - Yaxın Şərq - Avropa ilə Çinin yeni İpək Yolu, “Bir Kəmə və Bir Yol” layihəsi dünya dövlətlərinin iki cərgəyə bölünməsinə mühüm rol oynayacaq. ABŞ-in Çinlə rəqabət baxımından Zəngəzur dahlizinə yanaşmasını nəzərə alsaq, bu layihənin bizim üçün nə anlama gələcəyi üstündə düşünmək lazımdır. Eləcə də Türkiyə üçün. Türkiyənin strateji-coğrafi mövqeyi və iqtisadi əhəmiyyəti nəzərə alınmaqla, Türkiyənin orada iştirakı ABŞ üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. “Ədviyyat Yolu”nun (“Baharat yolu”) elan edilən marşrutunda Türkiyə iştirak etmir, amma yəqin ki, ABŞ onun iştirakının əleyhinə olmazdı. Bu gün Hindistan-Amerika layihəsi logistika baxımından o qədər də əlverişli görünür. Səbəb? Hindistanın hər

yerindən yüklər Mumbaya daşınır, orada çeşidlənir və saxlanılır, yük gəmisinə yüklənir, Dubaya yola salınır, yenə boşaldılır və saxlanılır, növbəti qatarı gözləyirsən. Məlumatlara görə, BƏƏ-də dəmir yolları o qədər də optimal vəziyyətdə deyil. Yüklər quru yoldan yük maşınları ilə Səudiyyə Ərəbistanına daşınmalıdır. Buradan onu dəmir yolu ilə İordaniyaya yola salmaq olar. İordaniyadan isə yüklər İsrailə sərhədə çatdırılaraq yenedən Hayfa limanda boşaldılır və yük gəmisini gözləyir ki, gəmiyə yüklənsin, Aralıq dənizindən keçsin, oradan Yunanıstana, oradan da Avropaya getsin.

Yükün keçdiyi bütün ölkələrdə hər mərhələdə hazır infrastruktur olmalıdır. Bu bir az müəkkəb görünür. Layihə çərçivəsində, Hindistanın Mumbay limanı Dubaya birləşdirilməli, 2000 kilometr dəmir yolu və boru kəmərləri çəkiləlməlidir. Məntiqə, Türkiyənin Mersin limanını İsrailin Hayfa limanı ilə birləşdirən marşrutu Türkiyə ərazisindən keçirmək iqtisadi və logistik baxımdan daha sadə olardı, amma nədənsə layihəni “yazıb-cızanlar” bu variantı gözəndən qaçırlar.

Əlbəttə, “gözəndən qaçırlar” ifadəsi bəlkə də çox məsum olardı, çünki bu təsadüfə oxşamır. “Ədviyyat Yolu”nun cızmaqla variantına nə Türkiyə, nə İran salınmayıb. Üstəlik, Rusiyanın adı belə heç bir layihədə çəkilmədiyi kimi, bu layihədə də yoxdur. Baxmayaraq ki, Rusiya Çinin gələcək təhdidinə qarşı duyduğu əndişədən Hindistanla yaxınlaşmağa çalışır.

Görünür, bu Vaşinqtonun Ankaranı mümkün qədər qıcıqlandırmaq, ondan ABŞ-in tələblərinə uyğun xarici siyasətə dair daha böyük bazarlıq və sövdələşmə əldə etmək istəklərinin bir hissəsi kimi ayrıca bir siyasi qərar olduğunu görmək qalır.

Böyük ehtimalla, ABŞ-in Türki-

yeni “Ədviyyat Yolu”nda “görməzliyə vurması” da bu anlama gəlir: “Əgər siz yeni beynəlxalq nəqliyyat dəhlizində iştirak etmək istəyirsinizsə, buna layiq olduğunuzu bizə sübut edin. Müəyyən məsələlərdə güzəştə gedin”. Türkiyənin “Ədviyyat Yolu”na qoşulmaq xətrinə hansısa güzəştlərə gedəcəyi sual altındadır.

Türkiyə artıq “Bir kəmə, bir yol” layihəsində iştirakçı və əsas halqadır. Üstəlik, Çin layihəsinə Mərkəzi Asiya da daxildir. Yeri gəlmişkən, çox maraqlıdır ki, burada həm Hindistan/Bharat, həm də ABŞ defəllərlə onunla əlaqələri inkişaf etdirməkdə və iştiraklarını genişləndirməkdə maraqlı olduqlarını vurğulamışlar. Amma “Hindistan yolu” layihəsində bu nüansa məhəl qoyulmayıb, sanki bu bölgə onların gündəmində olmayıb.

Görəsən, birincisi, Ərdoğan gələcəkdə Türkiyəni bu layihəyə daxil edə biləcəkmə və Vaşinqton ondan nə istəyəcək?

İkincisi, tərəflər razılığa gəlməsə, Ankara Çin layihəsində iştirakını sürətləndirəcək, bununla da Mərkəzi Asiyanın postsovet dövlətləri üçün dəhliz yaradacaqmı?

Üçüncüsü, Vaşinqton və Yeni Dehli Mərkəzi Asiya respublikalarına “Hind yolu”nda iştirak etmədiklərinin əvəzini necə ödəyəcəklər?

“Hind yolu” hələ də ancaq kağız üzərində mövcuddur. Lakin bu, artıq bir sıra ciddi suallar doğurur ki, bunlardan da başlıcası iki rəqabət düşərgəsinin yaranmasıdır. Bu rəqib düşərgələrdə onların hər biri beynəlxalq nəqliyyat marşrutunun öz versiyasının cəlbəediciyi və gəlirli olduğunu müdafiə edəcək. Bu məsələlər isə Hindistan və Yaxın Şərq məkanında bir sıra dövlətlərin xarici siyasətində ciddi müzakirələrin və heç də az ciddi dəyişikliklərin mövzusu olacaq.

Burada qeyd etmək yerinə düşər ki, Türkiyənin Çin yolu - Yeni

İpək Yolu - ilə gətməsi, yaxın gələcəkdə geosiyasi baxımdan çox da əhəmiyyət kəsb etməyən uyğurlar məsələsində bütün ziddiyyətlərə baxmayaraq, Türkiyə ilə Çinin yaxınlaşması deməkdir. Biz buraya Türkiyə ilə Pakistan arasındakı xüsusi əlaqələri də əlavə etməliyəm və biz rəqabət aparən iqtisadi dəhlizlər ətrafında iki yeni düşərgə əldə edəcəyik. Amma Rusiya bu düşərgələrin heç birində yoxdur.

Belə görünür, Mərkəzi Asiya ölkələrinin marşrutda iştirakı ABŞ-in gündəmindədir və artıq “The Wall Street Journal” bu məsələyə toxunub.

Həm Moskva, həm də Pekinin problemlərlə üzləşdiyi bir vaxtda (Rusiya-Ukrayna müharibəsinin gətirdiyi iqtisadi tənəzzül-müə.) Vaşinqton Mərkəzi Asiya ilə daha möhkəm əlaqələr qura bilər. “The Wall Street Journal” buna toxunur və bunun açarının Qazaxıstanla sıx əməkdaşlıq olacağını vurğulayır. Sabah - sentyabrın 19-da baş tutacaq C5+1 görüşü həm Rusiya Federasiyası (oktyabr 2022-ci il), həm də Çin (bu ilin may) liderlərinin Mərkəzi Asiya respublikalarının rəhbərləri ilə ayrı-ayrılıqda görüşlərindən sonra təşkil olunub.

Nəşr qeyd edir ki, Qazaxıstan Rusiya və Çinlə yaxınlığına görə Vaşinqtona Ukrayna probleminin nizamlanmasında, eləcə də Pekinlə gərginləşən rəqabətin həllində kömək edə bilər. Buna nail olmaq üçün Astananın iki sahədə ABŞ yardımına ehtiyacı olacaq:

1) Super-prezident idarəetmə formasından güclü parlamentli prezident respublikasına keçən ölkənin siyasi islahatlarında Vaşinqtonun dəstəyi.

2) Qazaxıstan Transxəzər Dəhlizi vasitəsilə region və dünya iqtisadiyyatı arasında əlaqəni təmsil edir. Birləşmiş Ştatlar in-

vestisiya, ticarət, texnologiya və global liderlik vasitəsilə bu marşrutun uğurlu olmasına kömək edə bilər.

“C5+1” Mərkəzi Asiya dövlətləri ilə ABŞ arasında ümumi əməkdaşlıq məsələlərini həll etmək üçün yaradılmış dialoq formatıdır.

Göründüyü kimi, ABŞ-in Çinə qarşı strateji həmləsi onu mühasirəyə almaqdan ibarətdir. Çin də eyni taktikanı həyata keçirir. Çinin Suriya həmləsi də bu qəbildəndir. Xüsusilə ele vaxtda ki, Fransa Afrikadan çıxır və ABŞ da İraqdan sonra Suriyanın bir hissəsini qoparıb böyütməyi planlaşdırdığı “Kürdistan” məsələsinə aktivləşdirir. Və belə həssas məqamda parçalanmış Suriyanın “prezidenti” könlünə monarx kral olmaq düşmüş Başər Əsəd Çinə səfərə hazırlaşır.

Suriya prezidenti yaxın vaxtlarda Çinə (ÇXR) səfər edəcək. Bunu Livanın “Hizbullah” hərbi qruplaşmasına yaxın olan “Əl Əxbar” qəzeti xəbər verir. Qəzet Əsədin Çin prezidenti Si ilə görüşünün gözlemləndiyini vurğulayır.

Nəşr qeyd edir ki, qarşıdan gələn səfər Pekinin Yaxın Şərqdə, xüsusən də İran-Səudiyyə münasibətlərinin normallaşmasında Çinin vasitəçiliyindən sonra artan rolunu təsdiq edəcək. Planlaşdırılan görüşün həm siyasi, həm də iqtisadi xarakter daşıdığı vurğulanır:

- Pekin Əsədin rəhbərlik etdiyi Suriya hökumətinin beynəlxalq səviyyədə legitimliyini bərqərar etməyə çalışır, eyni zamanda “Amerikalılar ölkə ərazisinə nəzarəti əllərində saxlamaq üçün ərəb-Suriya barışıqına mane olmağa çalışırlar”.

- İqtisadi aspekt - ??Hindistan-Yaxın Şərq-Avropa (IMEC) - “Ədviyyat Yolu” layihəsinin Yeni Dehli-də keçirilən G20 sammitində (9-10 sentyabr) elan edilməsi, Çinin “offsaytda qalması” Pekini özünün “Bir kəmə, bir yol” layihəsinə gücləndirməyə vadar edir. Bunda Suriya “bu mühüm iqtisadi xəttin potensial istiqamətlərindən birində yerləşdiyi üçün” strateji əhəmiyyətli rol oynayır.

Sonda deyək ki, sentyabrın 16-17-də Çinin XİN rəhbəri Van İ ABŞ rəsmisi Ceyk Sallivanla Mlatada görüşü baş tutub və tərəflər əhatəli, konstruktiv, açıq Çin-ABŞ danışıqları keçiriblər. Görüşdə Pekin və Vaşinqton G20 sammitində tərəflərin razılığa gəldiyi ümumi anlaşmaların reallaşdırılmasını müzakirə ediblər. Ola bilsin ki, tərəflər dünyanı sakitcə bölüşdürməyə hələlik razılaşsınlar və bu bövbəti soyuq müharibənin sonundakə uzansın.

Ülviyyə ŞÜKÜROVA

Naxçıvan İcra Hakimiyyətində külli miqdarda yeyinti faktı üzə çıxarıldı

1.8 milyon manat qanunsuz əməkhaqqı ödənilməsi, vətəndaşlardan 3 milyon manata yaxın qanunsuz vəsait tələb edilməsi...

Naxçıvan Şəhər İcra Hakimiyyətində yoxlamalar başa çatdırılıb. Azərbaycan Respublikası Hesablama Palatasının 2023-cü il üzrə İş Planına uyğun olaraq Naxçıvan Şəhər İcra Hakimiyyəti və onun tabeli təşkilatları üzrə dövlət vəsaitinin istifadəsinin auditi aparılıb. Audit 2021-2022-ci illəri əhatə etmiş və uyğunluq auditi formasında həyata keçirilib.

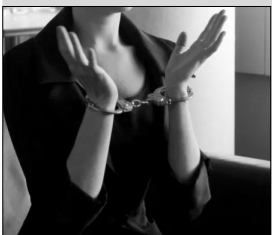

Nəzarət tədbiri nəticəsində 1.792.167 manat məbləğinə artıq və qanunsuz əməkhaqqı ödənilməsi, 564.407 manat məbləğində mal alışının əmtəəsinə sənədləşdirilməsi, 2.955.000 manat məbləğində vətəndaşlardan vəsaitin qanunsuz tələb edilməsi halları müəyyən edilib.

Auditlə, həmçinin İcra Hakimiyyətinin tabeli qurumlarında küçələrin işıqlandırılması xərclərinin sayğac göstəricilərinə uyğun aparılmadığı, istehsalçılara satılmış suyun faktiki həcmindən rəsmiləşdirilmiş göstəricidən nəzərəcarpacaq dərəcədə az olduğu, malların baha qiymətə rəsmiləşdirildiyi, dövlət əmlakından qanunsuz istifadə edildiyi və büdcəyə çatacaq vergilərin ödənilmədiyi də aşkar olunub.

Müəyyən olunmuş hüquqpozmalarda cinayət tərkibi əlamətlərinin ehtimal edilməsi nəzərə alınaraq Hesablama Palatasının Kollegiyası tərəfindən auditin nəticələrinə dair müvafiq materialların hüquq mühafizə orqanlarına göndərilməsi qərara alınıb.

Bakıda yüksək vəzifədə çalışmış qadın həbs edildi

Bakı şəhəri İcra Hakimiyyətinin Ümumi Şöbənin böyük mütəxəssisi vəzifəsində çalışmış Hökümə Əliyevə həbs edilib. Hurriyyet.az xəbər verir ki, H.Əliyeva barəsində X.Əyyubzadə adlı şəxs hüquq-mühafizə orqanlarına müraciət edib.

O bildirib ki, 2019-cu ildə H.Əliyeva onu Milli Məclisdə mütəxəssis vəzifəsinə düzəldəcəyini vəd edərək 55 min manat alıb. H.Əliyeva ona aylıq 2500 manata yaxın maaş alacağını deyib. Lakin H.Əliyeva verdiyi vədə əməl etməyib.

O bildirib ki, pulu Hikmət adlı başqa məmura verib və geri ala bilmir.

Araşdırmalar zamanı X.Əyyubzadə ilə H.Əliyevanı Sumqayıt şəhər 15 sayılı orta məktəbin müəllimi olan qadının tanış etməsi də məlum olub. Həmin qadın X.Əyyubzadədən alınan pulun 10 min manatını özünə götürüb. Qalan 45 min manat isə Höküməyə çatıb.

Faktla bağlı cinayət işinin başlanmasından sonra həmin şəxs özündə saxladığı 10 min manatı geri qaytarıb.

Qeyd edək ki, H.Əliyeva 2021-ci ildə öz ərizəsi ilə BŞİH-dəki vəzifəsindən azad edilib.

Sumqayıt Ağır Cinayətlər Məhkəməsində H.Əliyeva barəsində Cinayət Məcəlləsinin 178.3.2-ci (Dələduzluq-külli miqdarda ziyan vurmaqla) maddəsi ilə açılmış iş üzrə məhkəmə prosesi bu ilin sentyabrında başa çatıb. O, 5 il həbs cəzasına məhkum edilib.

Düənə ADP İdarə Heyətinin ölkədə və beynəlxalq aləmdə baş verən ictimai-siyasi vəziyyətə dair növbəti toplantısı keçirilib.

Partiyanın mətbuat xidmətinə "Hurriyyet"ə verilən məlumata əsasən, İdarə Heyəti ilk öncə ötən həftə Avropa Parlamentində Azərbaycanla bağlı qəbul edilən qətnamədə ölkəmizə qarşı yönələn ittihamlar və bu ittihamların doğracağı nəticələr ətrafında fikir mübadiləsi aparıb. İdarə Heyəti hesab edib ki, Azərbaycan hakimiyyəti ölkədə insan hüquq və azadlıqlarının təmin olunması və siyasi mən-

ADP Ərdoğanın təklifini dəstəklədi

"Bu, regionda davamlı sülhə, təhlükəsizliyə və qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığa töhfə verər"

bus probleminin birdəfəlik həll olunması istiqamətində ciddi addımlar atmalıdır. Yəni rəsmi Bakı indiki beynəlxalq şərtlər daxilində milli problemlərimizin həll olunmasında beynəlxalq ictimaiyyətin Azərbaycana dəstəyini ala bilməlidir, əks halda mövcud problemlər Azərbaycana əlavə beynəlxalq təzyiqlərə gətirib çıxarır ki, bu da uğurlu xarici siyasət aparmağa mane olur.

İdarə Heyəti son zamanlar Rusiya-Ermənistan münasibətlərində yaranan gərginlikləri də müzakirə edərək Rusiyanın Ermənistanla qarşı səğilədiyi aqressiv münasibətin rəsmi İrəvanın müstəqil xarici siyasət aparmasına qışqıncılıqdan qaynaqlandığını qeyd edib. İdarə Heyəti eyni zamanda bu münasibəti rus imperializminin xiffəti, keçmiş SSRİ Respublikalarını öz nəzarəti altında saxlamaq cəhdi və Rusiyanın Ermənistan siyasətinin iflası kimi dəyərləndirib.

İdarə Heyəti son günlər Azərbaycanla Ermənistan arasında yaşanan gərginliklərin bölgədə ciddi narahatlıq yaratdığını, Ermənistanın müxtəlif bəhanələrlə sülh danışıqlarından yayınmasının sağlam məntiqə söykənmədiyini qeyd edib və bütün bu gərginliklərə baxmayaraq, iki ölkə arasında qarşılıqlı etimada əsaslanan sülh sazişinin tezliklə bağlanmasının vacibliyini diqqətə çatdırıb.

İdarə Heyəti Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Ermə-

nistan-Azərbaycan münasibətlərinin tənzimlənməsi istiqamətində beynəlxalq kürsülərdən səsləndirdiyi fikirlərini, onun Cənubi Qafqazda davamlı sülhün təmin edilməsi naminə Türkiyə, Azərbaycan, Rusiya və Ermənistanın iştirakı ilə "dördlü" formatda görüşün keçirilməsinin vacibliyi ilə bağlı irəli sürdüyü təşəbbüsü yüksək dəyərləndirib və belə bir görüşün regionda davamlı sülhə, təhlükəsizliyə və qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığa töhfə verəcəyinə əminliyini ifadə edib.

ADP İdarə Heyətində son zamanlar İran-Ermənistan arasında yaşanan siyasi gərginlik də müzakirə edilib. Müzakirələrdə uzun illər İranın işğalçı Ermənistanla yönəlmiş siyasətinin yanlış olduğu bildirilib, İranın Ermənistanla qarşı yaranmış soyuq münasibətini təcavüzkar bir ölkəyə hər cür maddi, mənəvi və hərbi dəstək siyasətinin iflası uğradığının əyani sübutu kimi dəyərləndirilib.

İdarə Heyəti ABŞ Dövlət Departamentində Qarabağla bağlı həqiqətə uyğun olmayan faktlar əsasında və birtərəfli qaydada dinləmələr keçirilməsindən təəssüfləndiyini bildirib, bu faktı ölkəmizə, onun suveren hüquqlarına qarşı aparılan qərəzli ermənipərəst siyasətin tərkib hissəsi kimi dəyərləndirib və ABŞ rəsmilərini 30 il ərzində ərazilərimizi işğalda saxlayan, etnik təmizləmə aparın, maddi və mədəni abidələrimizi, dini inanc yerlərimizi vandalcasına məhv edən Ermənistanı deyil, işğal altında olan ərazilərini qanuni yolla azad edən Azərbaycanı qınaq obyektinə çevirməkdən çəkinməyə, Qarabağda yaşayan erməni azlığının separatist hərəkatlarına dəstək verməməyə və ikili standartlara son qoymağa çağırıb.

İdarə Heyət hakim "Vahid Rusiya" Partiyasından olan deputat

Yevgeni Fyodorovun SSRİ-nin yenidən bərpa edilməsi, müstəqillik əldə edən ölkələrin yenidən bu mənfur imperiyanın tərkibinə qatılması barədə sərsəm çıxışını, hətta bu təklifin qanun layihəsi şəklində hazırlayıb Dövlət Dumasına təqdim edəcəyi barədə açıqlamalarını qətiyyətlə pisləyib. İdarə Heyəti SSRİ-nin dağılmasının həmin dövlətin konstitusiyasına və xalqlarının öz müqəddəratlarını təyin etməsi ilə bağlı beynəlxalq hüquq normalarına uyğun olduğunu qeyd edib, bu qanun layihəsinin Rusiyanı yeni işğalçı müharibələrə həvəsləndirməsinə xidmət etdiyini qeyd edib.

İdarə Heyəti separatçı Qarabağ rejiminin saxta və qeyri-qanuni yolla prezident seçkiləri keçirməsi faktına bir daha diqqət çəkib və bu faktın sülh missiyası ilə ərazilərimizdə yerləşdirilən rus "sülhməramlı" kontingentin gözü qarşısında baş verməsini, Rusiyanın bu məsələyə laqeyd qalmasını və bu günə qədər bu hadisəyə heç bir rəsmi mövqe ortaya qoymamasını qətiyyətlə pisləyib və baş verənlərin Rusiyanın işğalçı siyasətinin davamı kimi dəyərləndirib.

İdarə Heyəti Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü Mariya Zaxarovanın Azərbaycanı Rusiyanın Ukrayna ərazisində keçirdiyi "seçkilərə" dəstək verməməkdə ittiham etməsi faktına da münasibətini açıqlayıb. İdarə Heyəti Azərbaycanın beynəlxalq hüquqa hörmət etdiyini, heç bir halda separatizmə dəstək vermədiyini, Azərbaycanın Ukraynanın ərazi bütövlüyünə dəstək verməsini haqlı mövqe kimi dəyərləndirib. İdarə Heyəti eyni zamanda Rusiya XİN sözcüsünün bu iradlarının yersiz olduğunu, Rusiyanın işğalçı siyasətinə Azərbaycanı da qoşmaq cəhdi kimi dəyərləndirib.

Hazırladı: KƏNAN

Qərb Paşinyana Rusiya bazasını Ermənistan-dan çıxarmaq üçün 6 ay vaxt verib. Bu barədə rusiyalı siyasətçi, yazıçı Serey Karnau-xov erməni teleqram kanallarına istinadla bildirib.

“Biz hamımız gördük ki, Paşinyan açıq şəkildə Moskvaya qarşı getdi, bu hərəkətlərin son məqsədi Ermənistandan 102-ci hərbi bazanın çıxarılması və Kremlin təsir dairəsindən çıxmaqdır. Bütün bunlar ancaq müharibə və növbəti kapitulyasiya yolu ilə həyata keçirilə bilər, buna görə Paşinyan Rusiyanı günahlandıracaq, bu proses üçün informasiya hazırlığı sürətlə gedir.

Paşinyana Rusiya bazasını Ermənistandan çıxarmaq üçün cəmi 6 ay vaxt verilib, nəzərə alsaq ki, həm hüquqi, həm də texniki baxımdan bazanın çıxarılması prosesi kifayət qədər ağırdır, bunun üçün ən azı 4-5 ay vaxt lazımdır, yeni belə anlaşılır ki, bu qərar son 1-2 ay içində verilib. Müharibə üçün hər şey hazır idi və başlamaq üzrə idi, lakin sonra İran işə düşdü və açıq şəkildə bəyan etdi ki, İrəvanın qərarından asılı olmayaraq, onlar regionda sərhədlərin dəyişdirilməsinə icazə verməyəcəklər və bu, onların milli təhlükəsizliyini təhdid edərsə, Paşinyanın orada nəyi imzalaması onları heç maraqlandırmır.

Rusiya da öz növbəsində praktiki olaraq yoxa çıxmış təsir zonalarını itirə bilməz. Üstəlik, Rusiyanın ən mühüm tərəfdaşlarını yaratmağa haqqı yoxdur və bu gün İran da belə tərəfdaşdır. Rusiyanın Ermənistanı tərk etməsi İrana badalmaq vurmaq olacaq və onların münasibətlərini xeyli korlaya bilər”, deyə teleqram kanalında yazılıb.

Bütün yuxarıda deyilənlərdən belə başa düşürük ki, Rusiya və İran Ermənistanın siyasi kursunu Qərbdə doğru dəyişməsinə imkan verməyəcək, lakin Paşinyan artıq belə bir öhdəlik götürüb. İndi biz onun addımlarını izləyəcəyik, lakin hazırda o, həqiqətən təhlükədədir, çünki tək cəmiyyəti deyil, əslində onun həyatı da təhlükə altındadır.

Bu deyilənləri Qərbyönlü erməni politoloqları da təsdiq edir. Məsələn, politoloq Sergey Melkonyan bildirib ki, Cənubi Qafqazda Rusiyanın iştirakı olmadan, NATO-nun və ilk növbədə onun şərq “cinahı” Türkiyənin fəal iştirakı ilə yeni davranış modeli yaradılır:

“Əgər İrəvan qısa müddətdə regionda gərginliyi neytrallaşdırarsa, Moskvanın iştirakı olmadan Azərbaycanla sərhəddə yeni eskalasiya təhlükəsini aradan qaldıra bilsə, o zaman belə çıxır ki, Ərdoğanla telefon danışığı vəziyyəti dəyişməyə imkan verib”.

Politoloq bildirib ki, Ermənistanla Rusiya Federasiyası arasında hərbi və hərbi-texniki proqramların da tədricən dayandırılması müşahidə olunur. Hindistan əsas hərbi-texniki tərəfdaş kimi Rusiyanı əvəz edir, İrəvanı əsasən NATO parametrlərinə uyğun silahlarla təmin edir.

Amma erməni politoloqun bu açıqlamasının qarşısında Rusiyanın “İzvestiya” qəzeti alyansın nümayəndəsinə “istinadla” yazır ki, NATO Ermənistan hesabına genişlənmək istəmir. Yeni NATO hazırda blokun Ermənistan hesabına genişləndirilməsi imkanını nəzərdən keçirmir və İrəvanın özü də təşkilata qoşulmaq üçün müraciət etməyib. Qəzetin

Paşinyan Rusiyanın hərbi bazasını ölkədən çıxarır

Qərb Rusiyanı Cənubi Qafqazdan ermənilərin əli ilə çıxarmağa çalışır; Türkiyə də bunu rəğbətlə qarşılayır...

yazdığına görə, alyansdan “NATO-nun Genişlənməsi üzrə Avropa Komitəsi” adlanan strukturun rəhbəri Günter Felingerin sosial şəbəkələrində səs-küyə səbəb olan açıqlamalarına da münasibət bildirilib.

“Cənab Felingerin NATO ilə rəsmi əlaqəsi yoxdur. O, NATO əməkdaşı deyil, onun fikirləri özünə məxsusdur və alyansın fikirlərini əks etdirmir. “NATO-nun Genişlənməsi üzrə Avropa Komitəsi” adına baxmayaraq, alyansın komitəsi və ya orqanı deyil”, deyə “İzvestiya” blokunun rəsmi nümayəndəsi sitat getirir.

Bu arada, Paşinyanın Lavrovun səviyyəsinə enmək istəməsi haqda bəyanatı da diqqəti cəlbə dir. Belə ki, jurnalistlər Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrovun Ermənistanın “Qərbin dəstəyi ilə rusları qovması” ilə bağlı narahatlığına münasibət bildirməyi xahiş edərkən, Paşinyanın, “Mən artıq demişəm ki, həm-karların bəyanatlarına münasibət bildirməyə üstünlük verirəm”, seyə cavab verməsi, onun - baş nazirin hansısa nazirin sözlərinə münasibət bildirməsinin yersiz olduğunu nümayiş etdirməsi İrəvanın Rusiyadan qopmaq üçün hər yola əl atmasını ortaya qoyur.

Bundan əvvəl isə Ermənistan parlamentinin spikeri Alen Simonyan Mariya Zaxarovanın sözlərini şərh etmək istəməyərək “filan departamentin katibinin sözlərini şərh etmək fikrində olmadığını” bildirmişdi.

Bəs Türkiyə prezidenti Ərdoğanın Qarabağla bağlı dördtərəfli görüşün keçirilməsini təklif etməsində hansı gelişmələr gözənlə bilər? Həm də elə bir məqamda ki, Putin Paşinyan hakimiyyətini dəvirməyə çalışır, ABŞ Paşinyan haimiyyətini qorumaq üçün təlim adı altında xüsusi dəstə

göndərir, erməni baş nazir həyat yoldaşı Anna Akopyanı Kiyeve ABŞ-ın dövlət katibi Blinkenə “xəbər çatdırmaq” üçün yollayır, amma Blinken “elçini qəbul etmir”.

Ərdoğanın təklifi kifayət qədər

rici polşalı analitik Voyçex Quretski-nin dediği kimi, Ermənilər Qarabağ probleminə “çox yorulublar”.

“Ermənilər Qarabağ probleminə çox yorulublar. Onların bəziləri Qarabağı yük kimi, ölkənin normal

Ərdoğanın təklifi kifayət qədər məntiqlidir - əgər müharibəsiz istədiyinə nail olmaq mümkündürsə, onda bunu niyə etməyəsən? Regionda gərginlik son həddədir, Ermənistan artıq bütün ultimatumlarla razılaşır, rəsmi səviyyədə Qarabağın Azərbaycan ərazisi kimi tanınması artıq həyata keçirilib - qalan hər şeyi masa arxasında həll etmək olar...

məntiqlidir - əgər müharibəsiz istədiyinə nail olmaq mümkündürsə, onda bunu niyə etməyəsən? Regionda gərginlik son həddədir, Ermənistan artıq bütün ultimatumlarla razılaşır, rəsmi səviyyədə Qarabağın Azərbaycan ərazisi kimi tanınması artıq həyata keçirilib - qalan hər şeyi masa arxasında həll etmək olar.

Ərdoğan Rusiyanın bu danışıklarda iştirakını təklif edir, lakin burada hər şey şəffafdır: məğlub olan Ermənistan sadəcə olaraq Rusiyayı günahlandırmaq və münasibətlərin səviyyəsini kəskin şəkildə azaltmaq məcburiyyətində qalacaq. Yeni Paşinyan ya Rusiyayı “lənətləməklə” onunla arada yaranan çatları daha çox dərinləşdirməlidir, Kremlin ittihamda davam etməlidir, ya da məğlubiyyəti bütünlüklə öz üzərinə götürməli olacaq, gələcəyini riskə atacaq. Ərdoğan bu addımla heç nə itirmir. Ola bilsin ki, Kremlə Ermənistanı yola gətirməyə, 102-ci bazanın Ermənistanda qalmağa Paşinyanı razı salmağa söz verib. Amma “ox yaddan çıxıb”, Paşinyanın yola gələcəyi inandırıcı deyil.

Bundan başqa, region üzrə apa-

yan həm Ermənistan cəmiyyətinin, həm də bütövlükdə Rusiya rəhbərliyinin maraqlarını təmin edə bilməz.

Türkiyə üçün isə vəziyyət idealdir - Rusiyayı Zaqafqaziyadan sıxışdırmaqla türklər və ya azərbaycanlılar deyil, ermənilər məşğul olacaqlar. Türklər bunu maksimum dərəcədə rəğbətlə qarşılayacaqlar.

Digər tərəfdən, ola bilsin ki, Zəngəzur dəhlizinə erməni tərəfinin razı olması üçün Paşinyanı razı salmaq üçün də ona təzyiq ediləcək. Çünki Hindistanı öz tərəfinə çəkən ABŞ Rusiya ilə İranın “Ədviiyyat Yolu” layihəsinə qoşulmasını istisna etdi. Əslində, Paşinyan da anlayır ki, Zəngəzur dəhlizinə qoşulmaq ona oturdğu yerdən heç bir istehsal etmədən, sərmayə qoymadan pul qazandıracaq. Sadəcə İrəvan Rusiyanın əsgərlərinin bu dəhlizin Ermənistanı keçən hissəsinin təhlükəsizliyinə nəzarət etməsini istəmir. Çünki bu halda İrəvan umduğu gəlirə sahib ola bilməyəcək. Digər tərəfdən, İran Ermənistandan keçən Zəngəzur dəhlizini istəmir. Daha doğrusu, Ermənistanın onun qapazı altında qalmasını istəyir. Azərbaycan XİN rəhbəri C.Bayramovun xarici jurnalistlərlə söhbətində əgər Zəngəzur dəhlizi açılmazsa, alternativ variantın işə düşə biləcəyini açıqlaması İranın məhz alternativ variantın işə düşməsinə çalışdığını ortaya qoyur.

Lakin bu, Bayramovun xəbərdarlığını təşvişlə qarşılayan bəzi erməni siyasətçilərinin Azərbaycanın nəqliyyat dəhlizini hərbi yolla “yarmağa” hazır olduğunu dərhal bəyan etmələri üçün kifayət etdi. Hərçənd, ekspertlər başa düşürlər ki, söhbət “Şərqi Zəngəzur dəhlizi” kimi tanınan Azərbaycan, Naxçıvan və daha sonra Türkiyəni birləşdirən İran kommunikasiyalarının ərazisindən keçən nəqliyyat marşrutlarının açılmasından gedir. Bundan başqa, bu layihənin həyata keçirilməsinə dair Azərbaycan və İran arasında hökumətlərarası saziş də 2021-ci ilin yazında imzalanıb.

Layihəyə əsasən, hazırda Azərbaycan tərəfindən tikintisi davam etdirilən Horadiz-Zəngilan-Ağbend avtomobil yolu və dəmir yolu Araz çayı üzərindən yeni körpülərlə İran ərazisi ilə birləşdiriləcək, bundan sonra avtomobil yolu Arazın sol sahilı boyunca uzanacaq. Naxçıvan gələcəkdə Türkiyə dəmir yolu və avtomobil yolları ilə birləşdiriləcək.

Bu nəqliyyat dəhlizinin uzunluğu Ermənistan ərazisindən keçəndən bir qədər fərqlidir və cəmi 10 kilometrdir. Lakin Azərbaycan və İran arasında bu razılaşma Ermənistanın Qərbi Zəngəzur dəhlizinə münasibətdə manevr imkanlarını kəskin şəkildə məhdudlaşdırır. Aydın idi ki, İrəvan müxtəlif bəhanələrlə Azərbaycanla Naxçıvan arasında maneəsiz nəqliyyat əlaqələrinin yaradılmasını ləngitməkdə davam etsə, Azərbaycanın cənub qonşusu ilə birlikdə Ermənistandan yan keçərək yeni strateji nəqliyyat marşrutu açmaq imkanı olacaq. Amma bu Türkiyə ilə Azərbaycanın quru yolu ilə birləşmək məqsədinə tam cavab vermir. Çünki İrandan nə desən gözləmək olar. Beləliklə, ola bilsin ki, prezident Ərdoğan bu təfərrüatları da Paşinyana çatdırmağı nəzərdə tutur.

Üviyyə ŞÜKÜROVA

1923-cü ildə məşhur zadəgan nəslinin nümayəndəsi Aleksey Tolstoy mühacirətdən qayıdaraq sovet hakimiyyətinə canla-başla qulluq edəcəyini bildirdi. Kommunistlər onun üçün hər şərait yaratdılar, əvvəlki mal-mülkü özünə qaytarıldı, sonra da əsərləri görünməmiş tirajla çap olundu, ənamlar, orden-medallar da dolu kimi yağdı. A.Tolstoy da borclu qalmadı, neçə-neçə böyük tarixi əsər ortaya qoydu. O təntənəli hökumət tədbiri yox idi ki, orada Tolstoy kommunist, daha dəqiq desək, Stalinin üsulidarəsini tərifləməsin. Həyatdan kam alan Tolstoy əsl sibarit kimi yaşayırdı. "Sibarit" sözünün mənasını kim bilməsə də, bizim doğma YAP-ın knyazları yaxşı bilirlər.

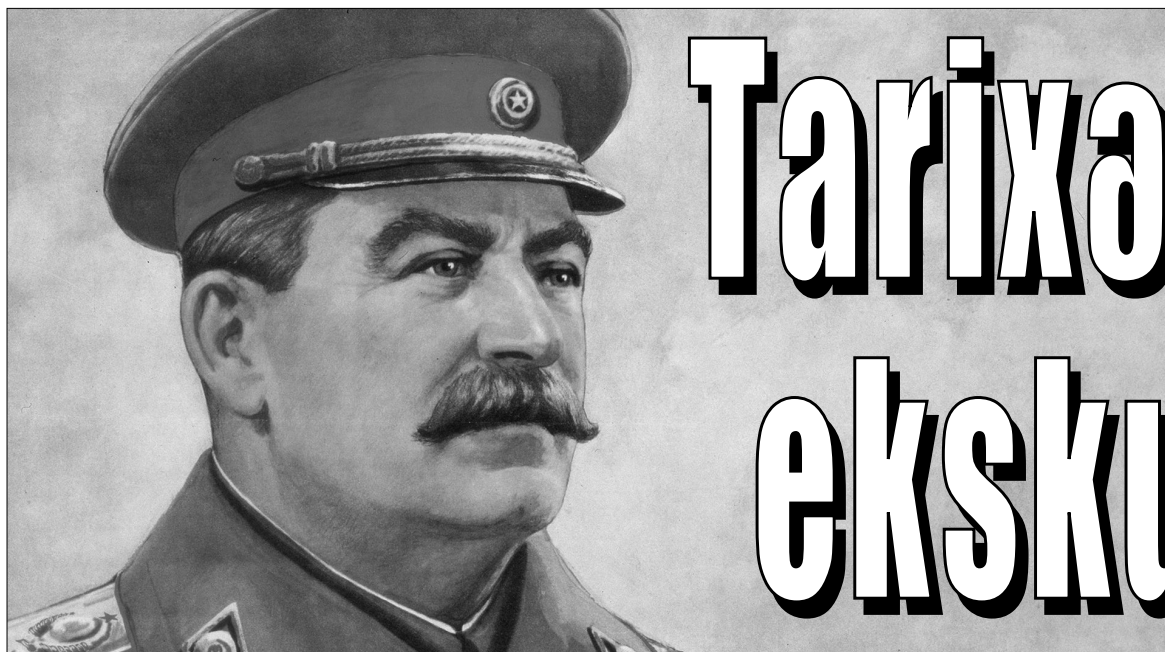

Firuz HAŞIMOV

1939-cu ildə Polşanın şərq vilayətləri işğal edildəndə artıq sovet rejiminin erköyün balasına dönmüş A.Tolstoyun göstərişi əsasında tarixi bir qəsrdən qiymətli parketi söküb onun bağına aparırlar. Bu əsl qarət idi, amma heç kim qorxudan dillənmir. Əhvalatdan Stalin xəbər tutur və günlərin bir gününü Kremldə söhbət əsnasında ölkənin ən tanınmış şəxslərinin yanında, o, Tolstoya "mədəni silləni" çəkir: - Yoldaş Tolstoy, mən elə bildirdim siz doğrudan da qrafsınız.

Əlbəttə ki, qanan adam üçün bundan böyük həqarət ola bilməzdi. Düzdür, Tolstoyun kitabları yenə də nəşr olunurdu, fantastik qanoralar alırdı, amma ölənə qədər daha əndazədən çıxmırdı, Stalin bir sözlə onun "köpünü" almışdı.

...İkinci dünya müharibəsi bitəndə sovet hökumətinin xüsusi qərarı ilə Almaniya eyni qayıdan əsgər və zabidlərə müəyyən hüquqlar verildi. Belə ki, hər bir döyüşçü qənimət kimi almanların evlərindən, dükkan və mağazalarından istədiyini götürə bilərdi. Bu barədə ruslar yazır, amma bizim yaltaqlar susurlar. Hərbi cəhətdən məğlub olmuş Almaniya total qarət və talana məruz qaldı. Adi əsgərin çantasına qoyduğu

Tarixə qısa ekskurs...

Ya da qoyun biz gedək, sonra kimi istəyirsiniz tərifləyin

beş-on çəngəl-bıçaq, ya da pal-paltar iri rütbəli zabidlərin qarət etdikləri sərvətin yanında heç nə idi. (İllər keçəcək, adlı-sanlı sovet marşallarının dünyaya şöhrətli sənət əsərlərini necə oğurlamaları üzə çıxacaq).

...Keçid məntəqələrinin birində adlı-sanlı bir general-polkovnikin iki yük maşını yoxlamaq üçün saxlayırlar və nədənsə şübhələnib buraxmaq istəmirlər. General-polkovnik birbaşa Stalinin özünə müraciət edir. Stalin onun ərizəsinə belə dərkənar yazır: "Polkovnikin zir-zibilini özünə qaytarın!". Zabit burada səhvə yol verildiyini deyəndə, Stalin onun artıq general yox, adi polkovnik olduğunu söyləyir. Dövlət rəhbəri azğınlamış saldo fonu belə cəzalandırır.

Üçüncü epizod

Ötən əsrin 30-50-ci illərində ölkənin ən populyar adamları Arktikada çalışırlar, təyyarəçilər və "çəkistlər" idilər. Şimal qütbündə bir müddət tədqiqatlar aparmış qrupun rəhbəri Papaninin adını həтта pionerlər də bilirdilər. O, hər cürə ali rütbəyə, ada, mükafata layiq görül-müşdü. Xudmani bağ evi ola-ola İ.D. Papanin əlavə bir möhtəşəm villa da tikdirir və çoxlu qonaq dəvət edir. O illərdə SSRİ hələ ağır iqtisadi vəziyyətdə idi. Bəli, kef məclisinin şirrin çağında Stalin gəlir. Hamı gözləyir ki, ölkənin rəhbəri görən nə deyəcək. Stalin Papanini bu imarəti ilə təbrik edərək ağır-ağır dillənir: "Yoldaş Papanin əsl kommunist olduğunu bir daha sübut etdi, eşitdiyimə görə, o, bu gözəl sarayı yetim-yesir uşaqlara verib". Rəhbərin bu sözü ilə məsələ həll olur, burada yetimxana açılır.

...Bəli, Stalin türk xalqlarının ən böyük bədxahı idi. İndiki Putin "imperiyası" məhz onun qoyduğu özüllərinin, irsin

üzərində bərqəradır. 1950-ci illərdə SSRİ adlanan dövlətdə islah-əmək düşərgələrində, məhbəsdə, məxfi hərbi zavodlarda 25 milyon məhkum vardı. Nə Stalin, nə də onun dövrünü ideallaşdırmaq fikrində deyiləm. Sadəcə olaraq bir neçə faktı deməliyəm. Yazdıqlarım təkcə mənim fikirlərim deyil, eyni etirafları rusların bütün adlı-sanlı şəxsləri də edib.

...Bəli, Stalin türk xalqlarının ən böyük bədxahı idi. İndiki Putin "imperiyası" məhz onun qoyduğu özüllərinin, irsin üzərində bərqəradır. 1950-ci illərdə SSRİ adlanan dövlətdə islah-əmək düşərgələrində, məhbəsdə, məxfi hərbi zavodlarda 25 milyon məhkum vardı. Nə Stalin, nə də onun dövrünü ideallaşdırmaq fikrində deyiləm. Sadəcə olaraq bir neçə faktı deməliyəm...

1941-ci ilin yayında və 1942-ci ilin ortalarında SSRİ bir milyondan çox əsgər və zabit itirmişdi, aviasiya demək olar ki, yox idi. Mühüm sənaye mərkəzləri dağıdılmış, ölkənin Avropa hissəsi əldən getmişdi. Otuza qədər general almanların tərəfinə keçmişdi. Rus şovinistləri diş qıcaya-qıcaya etiraf edirlər ki, gürcü Stalinin yaratdığı hərbi sistem və təhlükəsizlik aparatı dövləti fəlakətdən xilas etdi.

Əslən yəhudi olan L.M.Kaqanoviçin səyi nəticəsində dəmir yolu saat mexanizmi kimi dəqiq işləyirdi, bu da nəhəng ucsuz-bucaqsız ölkə üçün həyat demək idi. İdeoloji partiya işinin yüksək səviyyədə olduğunu birçə faktla sübut etmək olar. Sərhəd və xalq daxili işlər komissarlığının hərbi bölmələrində qulluq edən bir sırayı, bir zabit əsir düşməmişdi.

...Repressiyadan danışırıq, amma elementar paxıllıq ucbatından Əhməd Cavaddan, Müşfiqdən, Hüseyn Caviddən və digər istedadlı qələm sahib-

lərindən "danos" yazanlardan, onların indi də həyasızcasına yağ-bal içində yaşayan xələflərindən danışmırıq. Bütün bunlar müstəqil Azərbaycanda baş verir... Dilləri gödək xələflərin nə hünərləri var indi durub hansısa qanunsuzluqdan dəm vursunlar?

Uzun illər Ramiz Mehdiyevin idarə etdiyi ideoloji aparatdan bunlara belə əmr verilib,

yət" telekanalında bizim müstəmləkə ədəbiyyatının neandertal dövrü xadimlərinin ünvanlarına tərif yağdırılır. Dəfələrlə Flora Xəlilzadə kimi alim-nümalara müraciət edərək yazmışam ki, bəsdirin camaatı ələ saldınız, axı biz bu təriflədiyiniz "korifeylərin" dabbağda gönlünə belədik. Onlar bu zavallı millətin zombileşdirilməsində Moskva kommunist irticasına ömürləri boyu canla-başla qulluq ediblər. Kimə deyirsiniz? ... Dəfələrlə, telekanalları inhisara almış qondarma "mütəxəssislərə", filoloqlara müraciət etmişəm, ağalar, köhnələrdən, yeni çox sirləri bilənlərdən beş-on nəfər qalmışdır, biz də əzab içində can çəkirik, qoyun biz gedək, sonra kimi istəyirsiniz tərifləyin! Sələfləriniz mücahidlərin axırına çıxdılar, ölüm-zülmə qazanılmış müstəqillik dövründə gəncliyin beynini mürdarlamayın. Başqa cür pul qazana bilmirsiniz?

Firuz HAŞIMOV

P.S. "Mədəniyyət" telekanalı çoxdandır bir neçə psevdofiloloqun cövlənginə döndü. Xalqın mənən şikəst edilməsində Moskva irticasına qulluq etmiş o nə-kəs qalmadı ki, burada "reanimasiya" edilməsin. Bunları bir-bir ifşa etmək çətin də deyil, sadəcə dərin ikrah hissi qoymur. Amma bu kanalı inhisara almış alim-nümalara bir tövsiyəm var, vaxt tapan kimi, Qazaxın ən gözəl yerlərini atasının malı kimi ermənilərə peşqəş etmiş Kamran Bağirova da bir verilişi həsr edin. Qoy Flora xanım bu cəhənnəm zəbanəsinin müsavat ideyalarına sədaqətdən, millətçiliyindən danışsın.

Əmək bazarında "köləlik" siyasəti...

İşçilər quldarlıq dövründə olduğu kimi həftədə 60-70 saat çalışdırılır, rəsmi qurumlar problemə "göz yumur"

"Hürriyyət" in oxucusu İlkin Məmmədkerimov tərəfindən qəzetimizin redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyindən narazılığını bildirir:

"Bildiyiniz kimi, Əmək Məcəlləsinə görə ölkədə həftəlik 5 gün olmaqla, 40 saatlıq iş rejimi tətbiq olunur. Ancaq bu günədək bu qanun yalnız kağız üzərindədir. Belə ki, Əmək Məcəlləsinin pozulması adi hal alıb. İstər özəl, istər də dövlət müəssisələrində gündəlik 10-12 saat, həftəlik 6 gün iş qrafiki ilə işçilər çalışdırılır. Supermarketlər, geyim mağazalarında isə bir neçə işçinin işini bir işçiye gördürülməsi və az qala bir sutka çalışdırılması heç kimə sirr deyil. Əmək bazarında bu biabırçı vəziyyət, yəni "köləlik" siyasətinin adı hal alması defələrlə mediada ictimailəşdirilsə də, təsüfki, dəyişən heç nə yoxdur.

Bildiyiniz kimi, ölkələr bir-birinin ardınca 4 günlük iş rejiminə keçirlər. Yeni həftənin yarısını işləyib, yarısını istirahət edirlər. Bizdə nəinki 4 günlük iş rejiminin tətbiqindən söhbət getmir, heç 5 günlük, 40 saatlıq iş həftəsi belə tətbiq edilmir. İşçilər quldarlıq dövründəymiş kimi həftəlik 60-70 saat çalışdırılır.

Məlumat əsasında, artıq dünyanın 48 ölkəsi 4 günlük iş rejiminə keçib. Qərbi ölkələrdən başqa, keçmiş Sovetlər Birliyi ölkələri də artıq 4 günlük iş rejiminə keçirlər. Bu ilin iyul ayında Qazaxıstan 4 günlük iş rejiminə keçdi. 1 yanvar 2024-cü ildən etibarən Moldova da 4 günlük iş rejiminə keçəcək. Artıq Gürcüstan, Özbəkistan kimi ölkələrdə də 4 günlük iş rejiminə keçid etməyi müzakirə edirlər. Bizdə isə Dövlət Əmək Müftətişliyi deyir ki, 5-6 ildir hökumətin qərarı ilə sahibkarlığa dəstək məqsədi ilə dövlət qurumları müəssisələrdə yoxlamaları dayandırılıb. Əlavə edirlər ki, vətəndaş çalışdığı iş yerində istismar edilirsə, rəsmi olaraq bizə müraciət etsin və biz də qanunvericiliyə uyğun olaraq həmin işəgötürəni cərimələyək.

Yeni ortalama 400-450 manat maaş alan şəxs öz işini itirməyi gözə alaraq Dövlət Əmək Müftətişliyinə şikayət edərkən, Dövlət Əmək Müftətişliyi həmin işəgötürəni cərimə edəcək, həmin işçi isə ən "yaxşı" halda işdən çıxarılacaq, ən pis halda isə maddə ilə, yəni Əmək Məcəlləsinin 70-ci maddəsinin 4 bəndi ilə işdən çıxarılıb və bu maddə ilə heç vaxt, heç yerdə işə götürülməyəcək.

Onsuz da ölkədə iş tapmaq asan deyil və işçilər işdən çıxarılmaq qorxusundan Dövlət Əmək Müftətişliyinə şikayət edə bilmir və kölə kimi çalışdırılmağa razı olurlar. Sonucda "vətəndaşları işlə təmin etməyə dövlət borclu deyil", - deyən bir nazirlikdən və nazirdən danışırıq.

Ölkədəki quldarlıq rejimi Beynəlxalq Əmək Təşkilatının da hesabatlarında da yer alır. Belə ki, təşkilatın 2022-ci il hesabatına görə, Azərbaycan işçilərin ən çox çalışdırıldığı ölkələr sıyahısındadır və təşkilatın hesabatına əsasən, ölkədə 100 mindən çox müasir kölə var.

Beynəlxalq Əmək Təşkilatından başqa, "Amnesty International", "Human Rights Watch" kimi İnsan Haqları izləmə təşkilatlarının hesabatlarına görə də ölkəmiz işçilərin ən çox çalışdırıldığı və ən çox işçi ölümlərinin qeydə alındığı körfəz ölkələri BƏƏ, Qətər kimi ölkələrlə eyni sıyahıda yer alır.

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi hətta Dövlət Məşğulluq Agentliyi vasitəsi ilə şirkətlərlə əməkdaşlıq edir, vətəndaşlara "iş" təklif edir. Supermarketlər şəbəkəsi olan bu şirkətlərdə işçilər az qala bir sutka çalışdırılmağa dözə bilməyib işdən çıxırlar və bu şirkətlər həmişə işçi axtarırdı. Yəni "işimiz Allaha qalib" demək istərdim, amma, görünür, Allah da bizdən imtina edib".

Hazırladı: Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Vətən müharibəsinin qalib şəhidi

19 sentyabr Sadiq Zeynalovun doğum günüdür

Astara rayonunun Ərcivan qəsəbəsində dünyaya göz açan Sadiq Kamal oğlu Zeynalov İkinci Qarabağ müharibəsində göstərdiyi qəhrəmanlıqla sözün əsl mənasında tarix yazdı. Bununla da canından artıq sevdii Vətən, torpaq naminə etdikləri onu ömrünün ən mənalı, gözəl çağında - 22 yaşında ölüm-süzlüyə qovuşdurdu. İndi cismən aramızda olmasa da, ucaldığı şəhidlik zirvəsindən bizlərə öz yurdunu sevir, şərəflə, qeyrətlə yaşamağın yollarını göstərir.

Sadiq orta məktəbi bitirib, müstəqil həyata qədəm qoyanda artıq onun torpağa bağlılığı, Vətən üçün yaşaması el-obaya yaxşı bəlli idi. Necə deyirlər, xeyirxah məqsədlər naminə çalışmaq, millətə səmimi xidmət etmək Sadiqın iç dünyasından qaynaqlanırdı.

Yaxşılıq gözündə yaşa dolan Sadiq Ərcivan camaatı 2016-cı ildə əsgərliyə Vətənə sədaqətli, layiqli bir vətənpərvər kimi yola salırlar. Naxçıvan Muxtar Respublikasında tank batalyonunda xidmət edən Sadiq Vətənin müqəddəsliyinə tapınmaqla verilən bütün tapşırıqların öhdəsindən layiqincə gəlir. Mərdliyi, bacarığı hərbi hissədə ona böyük etimad qazandırır. Bir sözlə, layiqli bir övlad olaraq həmişə can dediyi doğma Azərbaycan qarşısında oğulluq borcunu şərəflə verib evinə qayıdır.

Qaldı ki, düşmən tapdağında olan Qarabağın taleyini düşünən Sadiq öz yerini hərbiçi sənətində görür. Əsas istəyi də döyüş meydanında yağı düşmənin başını əzib Vətən torpaqları azad etmək olur.

Sadiq cəbhə bölgəsində nümunəvi xidməti ilə seçilir, həm də erməni faşistləri məhv etməkdən ötrü bir daha peşəsinə mükəmməl yiyələnir. Bütün bunlarla bərabər, həmişə silaha sarılıb düşməndən işğal etdiyi Azərbaycan torpaqların intiqamını almaqdan ötrü məqam axtarır.

İkinci Qarabağ müharibəsi başlananda elə Vətənin harayına birinci gedənlərdən biri Sadiq olur. Özü də qalib gəlmək istəyi ilə döyüş meydanına atılır. Və neçə-neçə qeyri-bərabər savaş meydanında erməni diğalına od qoyur. Qəlbi Vətən sevdalı qəhrəman 30 il işğal altında olan doğma torpaqların hər qarışı uğrunda mərdliklə, ürəklə mübarizə aparır. Sərasər 28 gün odun-alovun içində vuruşan Sadiq Vətən torpaqların azadlığını düşünməklə erməni faşistlərinin çoxlu canlı qüvvəsini məhv edir, döyüş texnikasını sıradan çıxarır. Füzulidə, Cəbrayıl da xüsusi şücaət göstərir. 25 oktyabrda şəhid olan gün də ürəyindən keçən qisası yağılardan ala bilir. Onun şərəfli ölümü isə zəfərə gedən yolu bir qədər də Ordumuza yaxın edir.

Astaralılar indi öz qəhrəman oğlu ilə qürur duyur, onu şanlı tariximizin hünər, igidlik rəmzi kimi ürəyində yaşadırlar. Qərinələr boyunca da belə olacaq. Çünki Sadiq Vətən naminə öz canından keçib. Dövlət tərəfindən layiq görüldüyü "Vətən uğrunda", eləcə də Füzulinin, Cəbrayılın azad olmasına görə medalları Sadiqın igid adına yaraşır.

Zəfər ORUCOĞLU,
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü

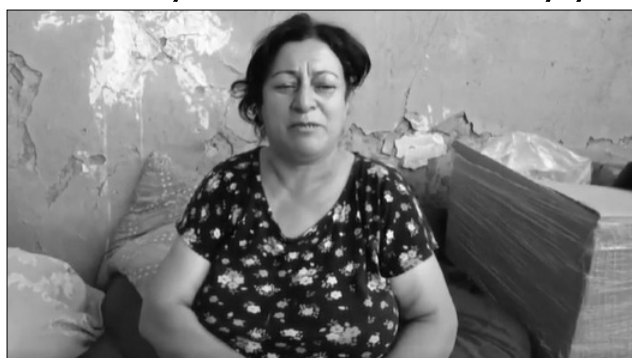
"İcra başçısı dedi ki, istəyirsən lap Prezidentə şikayət et..."

Şəhid bacısı Nəzakət Quliyeva: "Evin döşəməsi çürüyüb, üst örtüyü isə ümumiyyətlə yoxdur"

Göyçay şəhəri, Atatürk küçəsində yerləşən 58 sayılı Peşə Liseyinin yataqxanasında məskunlaşan şəhid bacısı Quliyeva Nəzakət Əlisəf qızı tərəfindən "Hürriyyət" qəzetinin redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Həmin məktubu olduğu kimi dərc edirik:

"Mən, Quliyeva Nəzakət Əlisəf qızı, Göyçay şəhəri, Atatürk küçəsində yerləşən 58 sayılı Peşə Liseyinin yataqxanasında məskunlaşmışam. Özüm şəhid bacısıyam və eyni zamanda əsgər anasıyam.

Yaşadığımız yer olduqca qezalı vəziyyətdədir. Evin

döşəməsi çürüyüb, üst örtüyü isə ümumiyyətlə yoxdur. Nə yayımız var, nə də qışımız. Otaqlar ilanlar, eqrəblər və digər zəhərli həşəratlarla dolu olur.

Defələrlə Göyçay Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı

Natiq Ağayevin qəbulunda olmuşam, yalvarıb-yaxarmışam ki, mənə köməklik edin. Lakin o, "bizim sənə yardım etməyə vəsaitimiz yoxdur. Get kimə şikayət edirsən et, mən heç kimdən qorxmuram, lap istəyirsən Prezidentə

yaz", - deyir. Bir sözlə, Göyçayda istər şəhid bacısı kimi, istərsə də kasıb vətəndaş olaraq heç kim bizi saya saymır, halımızla maraqlanmır.

Mən mətbuat vasitəsilə ölkə başçısı cənab İlham Əliyevə müraciət edirəm. Cənab Prezident! Sizdən çox xahiş edirəm, bizim başqa bir sığınacağa yerləşdirilməyimiz üçün tapşırıq verəsiniz. Ümid edirəm ki, Sizin sayəinizdə Göyçay Rayon İcra Hakimiyyətində bizi sayacaq, insan kimi dəyər verəcəklər".

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Yazıda adları qeyd olunan şəxslərin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə 44 günlük "Vətən Müharibəsi"ndə qazanılmış tarixi qələbə, Ermənistan tərəfindən törədilmiş sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, habelə müharibə cinayətləri ilə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması

Lakin bununla yanaşı, qeyd etmək lazımdır ki, Ermənistan rəhbərliyinin Qarabağ məsələsinə dair şərtlər irəli sürməsi mümkün sülh müqaviləsinin bağlanması üçün üstündən xətt çəkir". Ermənistan prezidenti Vaaqın Xaçaturyanın Qarabağ məsələsi ilə bağlı fikir ayrılıqlarının olduğunu vurğuladığını deyən Milli Cəbhə Partiyasının sədr müavininin sözlərinə görə, Ermənistan rəhbərliyi Qarabağı Azərbaycanın tərkib hissəsi kimi qəbul etsə də, bunun sülh müqaviləsində yer almasında maraqlı deyil: "Bu işə Paşinyanın Azərbaycana qarşı ərazi iddiasının əsasını təşkil edir. Düşünürəm ki, Qərbin Cənubi Qafqazda qəbul etdiyi "demokrat" imicli Paşinyanın ərazi iddiaları, Qarabağı gündəliyə gətirməsi onun liberal və demokrat siyasətçi olmadığını, tipik erməni daşnağı olaraq Azərbaycana

"Azərbaycan çox qısa de-yure nəzarəti bərpa

Bugünlərdə Azərbaycan-Ermənistan sülh prosesi ilə bağlı açıqlama verən Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan İlham Əliyev, Nikol Paşinyan və Vladimir Putinlə dördtərəfli görüş keçirməyi təklif edib: "Biz bu məsələdə dördlü görüş təklif etdik. Yəni, bu yerlərə heç bir aidiyyəti olmayan liderlərlə deyil, Rusiya lideri cənab Putinlə, Azərbaycan prezidenti cənab Əliyevlə, mənim və hazırda məsələ ilə məşğul olan Ermənistanın baş naziri Paşinyanla dördlük olaraq belə bir görüş keçirik. Dedim, gəlin görüşək, atılması lazım olan addımları birlikdə müzakirə edək. Hələlik heç bir müsbət və ya mənfi rəy almamışıq. Bu təklifi götür-qoy etmək üçün qardaşım İlham Əliyevlə danışacağam".

Qeyd edək ki, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Rəcəb Tayyib Ərdoğanın dördtərəfli görüş təklifi ilə bağlı açıqlama verərək, müxtəlif təkliflər və ideyaların olduğunu, lakin onların heç birini açıqlamaq istəmədiyini bildirib: "Problem ondadır ki, bu, münasibət bildirəcəyim yeganə ideya deyil. Biz bütün məsələyə baxmalıyıq". Paşinyan həmçinin, əlavə edib ki, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevlə oktyabrın 5-də Qranada şəhərində keçiriləcək görüşdə hər hansı sənəd imzalanması planlaşdırılmır: "Həqiqətən demək istədim ki, bəli, Qranadada sənədin imzalanacağını gözləyirik, amma təəssüf ki, yox. Ümid edirik ki, intensiv danışıqlar davam edəcək və problemin həllinə gələcəyik".

Yeri gəlmişkən, onu da nəzərinizə çatdırmaq ki, artıq Qarabağdakı separatçılar Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsinin (BQXK) avtomobilləri vasitəsilə yüklərin Ağdam-Xankəndi və Laçın-Xankəndi yollarından paralel şəkildə qəbul edilməsinə razılaşıblar. Odur ki, Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləş-

Məhəmməd Əsədullazadə:
"Paşinyanın yaranmış sülh fürsətindən istifadə etməyərək Qərbin bəzi mərkəzlərinin təlimatı ilə hərəkət etməsi, sonda onu siyasi iflasın eşiyinə gətirə bilər"

diyi Azərbaycan ərazilərinə yüklər daşıyan Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin maşınları Laçın-Xankəndi yolundan keçib. Bununla paralel olaraq Ağdam-Xankəndi yolu vasitəsilə də Qarabağa ərzaqlar daşınır. Bunu xeyrin şərə qalıb gəlməsi kimi qiymətləndirən rusiyalı ekspert İqor Korotçenko bildirib ki, separatçılar və onların lobbiciləri Ağdam-Xankəndi yolunun açılmasına nə qədər mane olsalar da, sonda bu nəqliyyat arteriyası işə başlayıb: "Eyni zamanda, Azərbaycan qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş sərhəd və gömrük prosedurlarına riayət olunmaqla,

Natiq Cəfərli:
"Tələsməsək, ardıcıl və ağıllı siyasət aparsaq, təxribatlara getməsək, o zaman bir güllə belə atmadan Xankəndi məsələsini həll edəcəyik"

Laçın yolu ilə avtomobillərin hərəkəti açılıb. İndi "blokada", "kütləvi aclıq", "soyqırım" yoxdur - təbliğat bitdi". Ekspert hesab edir ki, bu, Qarabağ ermənilərinin Azərbaycanın siyasi-hüquqi məkanına praktiki olaraq reintegrasiyasının başlanğıcıdır.

"Ermənistan rəhbərliyinin Qarabağ məsələsinə dair şərtlər irəli sürməsi mümkün sülh müqaviləsinin bağlanmasının üstündən xətt çəkir"

Beləliklə, mövzu ilə bağlı mövqeyini "Hurriyyet"lə bölüşən

Turan Rzayev:
"Rəsmi Bakı humanist davranış sərgiləsə də, ən kiçik təxribat, silahlı insident, Ağdam-Xankəndi yolundan yüklərin daşınmasına maneənin törədilməsi Laçın yolunun yenidən bağlanmasına gətirib çıxaracaq"

Cənubi Qafqaz Təhlükəsizlik və Sülh İnstitutunun sədri, Milli Cəbhə Partiyasının sədr müavini, politoloq Mehəmməd Əsədullazadənin fikrincə, Ermənistan rəhbərliyinin Qarabağ məsələsinə dair şərtlər irəli sürməsi mümkün sülh müqaviləsinin bağlanması üçün üstündən xətt çəkir: "Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan və prezident Vaaqın Xaçaturyan Azərbaycanla sülh müqaviləsinin bağlanmasından danışıqlar. Hətta Paşinyan bu ilin axırına kimi sülh müqaviləsinin bağlanma biləcəyini də vurğulayıb.

pataloji nifrətinin təzahürüdür. Amma buna rəğmən, Azərbaycan çox qısa vaxtda Xankəndiyə de-yure nəzarəti bərpa edəcək. Paşinyanın yaranmış sülh fürsətindən istifadə etməyərək Qərbin bəzi mərkəzlərinin təlimatı ilə hərəkət etməsi, sonda onu siyasi iflasın eşiyinə gətirə bilər".

"Ağdam-Xankəndi yolunun açılması, buradan yüklərin göndərilməsi reintegrasiya prosesinin tərkib hissəsidir"

Cənubi Qafqaz Təhlükəsizlik və Sülh İnstitutunun sədri hesab edir ki, Xankəndi-Ağdam yolunun açılması, buradan yüklərin göndərilməsi reintegrasiya prosesinin tərkib hissəsidir: "Ağdam-Xankəndi yolu ilə paralel olaraq Laçın yolunda nəzarət buraxılış məntəqəsindən Qırmızı Xaç Komitəsinin yük avtomobillərinin maneəsiz hərəkəti təmin edilib. Bu, o demək deyil ki, Ermənistanın yüklərinin Laçın yolundan maneəsiz keçidinə icazə veriləcək. Azərbaycanın Laçın nəzarət buraxılış məntəqəsində sərhəd-gömrük nəzarəti davam edəcək. Onu da qeyd edim ki, Ağdam-Xankəndi yolunun açılması, buradan yüklərin göndərilməsi reintegrasiya prosesinin tərkib hissəsidir. Fikrimcə, Azərbaycan "yumuşaq güc" yolu ilə separatçılara təzyiqləri davam etdirməlidir.

Həmçinin, Azərbaycan dövlət nömrə nişanlı yük avtomobilləri Qızıl Aypara vasitəsilə yükləri Xankəndinə göndərməlidir. Bu proses təkcə Qırmızı Xaç vasitəsilə həyata keçirilməməlidir”.

Politoloq onu da əlavə edib ki, artıq Ermənistan və Qarabağdakı separatçıların “humanitar böhran” şousu fiaskoya uğrayıb: “Demək olar ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin hərbiçiləri də mülki geyimdə Qarabağı tərk edirlər. Təkcə, onlar deyil, Azərbaycanla birinci və ikinci Qarabağ müharibəsində döyüşənlər, vətəndaşlığı qəbul etməyənlər də Qarabağı tərk edəcəklər. Bununla da Azərbaycana qarşı ABŞ və Avropanın bəzi mərkəzlərinin siyasi ritorikasında “humanitar böhran” termininə son qoyuldu. Qarabağda erməni silahlı birləşmələri və ağır silahların çıxarılması istiqamətində təz-

maraqlı deyil. Ermənistanın baş nazirinə gəlcə, Paşinyanın Fransa və ABŞ-la sıx siyasi əlaqələri kontekstində buna getməsi mümkün deyil. Həmçinin, Rusiyanın iştirakını Ermənistanda mövqelərini gücləndirməsi kimi qəbul edir. Ona görə də Ərdoğanın təklif etdiyi “2+2” formatının reallaşması gözlənilmir. Odur ki, ən optimal variant kimi Rusiyanın regiondan çıxması ilə sülhün bərqərarı mümkündür”.

“Azərbaycanın Qarabağ da daxil, ərəzi bütövlüyünü tanıyan Paşinyan və komandası getsə, yerinə tam “ruskafalı” gəlib bütün öncəki anlaşmalardan vaz keçsə nə olacaq?!”

Respublikaçı Alternativ Partiyasının (REAL) icra katibi, polito-

etiraz rəsmi Bakıya Laçın-Xankəndi yolunu bağlaması üçün re- al əsas verəcək. Bakının şərti bir və dəyişməzdir: Laçın-Xankəndi yolu Ağdam-Xankəndi yolundan istifadə edildiyi təqdirdə istifadə edilə bilər. İkincisi, BQXK-nin yük avtomobilləri hər iki yoldan eyni anda keçid edib. Bu nüans çox vacibdir. Məsələ ondadır ki, BQXK Cənubi Qafqazda 1992-ci ildən etibarən fəaliyyət göstərir və Laçın yolu ilə daşınmalar həyata keçirən yeganə beynəlxalq təşkilatdır. Təşkilatın yük avtomobillərinin eyni anda hər iki yoldan keçməsi o mənaya gəlir ki, BQXK Ağdam-Xankəndi və Laçın-Xankəndi yollarını eyni kontekstdə görür. Ağdam-Xankəndi yolundan bundan öncə yalnız Rusiyanın keçidi baş tutmuşdu. Bu, yoldan istifadə baxımda ilk addım idi. Lakin Qərb dairələri üçün bu yolun legitimliyinə şübhə etmək imkanı qalırdı. BQXK-nin prosesə qoşulması isə Bakının istədiyi marşrutun beynəlxalq müstəvidə qəbul edilməsi deməkdir”.

Turan Rzayevin fikrincə, burada ən önəmli məsələlərdən biri də odur ki, BQXK Laçın yolundan daşınmaları məhz Azərbaycan qanunvericiliyi çərçivəsində həyata keçirib: “Mümkündür ki, yük maşınları Laçın sərhəd-buraxılış məntəqəsində müvafiq gömrük yoxlamasından keçirilib. Nəticə etibarilə bu hadisəni Azərbaycanın növbəti diplomatik qələbəsi kimi qiymətləndirmək olar. Lakin bu, o demək deyil ki, separatçılar rahat nəfəs ala bilərlər. Rəsmi Bakı humanist davranış sərgilərsə də, ən kiçik təxribat, silahlı insident, Ağdam-Xankəndi yolundan yüklərin daşınmasına maneənin törədilməsi Laçın yolunun da yenidən bağlanmasına gətirib çıxaracaq. Laçın sərhəd-buraxılış məntəqəsində gömrük qaydalarının tətbiqi vacibdir. Burada sərhəd qaydalarına əməl edilməli, gömrük rüsumu ödənilməlidir. Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin son açıqlamasında sözügedən qaydaların yenidən vurğulanması da Bakının yeni hədəfinin bu olduğunu göstərir”.

Vazeh BƏHRAMOĞLU

a vaxtda Xankəndiyə la edəcək”

yiqlər həyata keçirilməlidir. Tanklar və digər artilleriya qurğularının maneəsiz çıxışı təmin edilməli, yaxud onlar Azərbaycana təhvil verilməlidir. Hesab edirəm ki, Ermənistanın 30 illik işğal və anneksiya siyasəti onun hərbi məğlubiyyəti ilə yanaşı, Azərbaycanın Xankəndiyə de-yure nəzarətinin bərpası ilə nəticələ-nəcək. Qarabağdakı Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin fəaliyyətinə gəldikdə isə onların vəzi-fəsi azərbaycanlılarla ermənilər arasında təhlükəsizliyi təmin etməkdir. Odur ki, Rusiya 2025-ci ildə bölgəni tərk etmiş olacaq”.

“Ərdoğanın təklif etdiyi “2+2” formatının reallaşması gözlənilmir, çünki Kreml Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin bağlanmasında maraqlı deyil”

Rəcəb Tayyib Ərdoğanın dördlü görüş təklifinə gəlcə, Məhəmməd Əsədullazadə bildirib ki, “2+2” formatı mümkün görünür: “Türkiyə prezidentinin “2+2” formatında Cənubi Qafqazda sülhün əldə edilməsi istiqamətində verdiyi təklif regionda yeni təhlükəsizlik nizamı yarada bilər. Azərbaycan, Türkiyə, Rusiya və Ermənistanın iştirakı ilə sülh müqaviləsinin bağlanması reallaşa bilər. Amma Rusiyanın buna gedəcəyi inandırıcı görünür. Çünki Kreml Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin bağlanmasında

loq Natiq Cəfərli isə bu qənaətdədir ki, Cənubi Qafqazda gərginliyin azalması, Ağdam-Xankəndi və Laçın-Xankəndi yollarının eyni anda açılması pozitiv gedişətdir: “Bu gün bölgədə gərginliyin artmasında maraqlı olan ölkələr var, əsas da Rusiya. Şimal qonşumuz gərginlik zəminində bölgədə mövcudiyyətini möhkəmləndirməyi, Ukraynaya qarşı işğalçı müharibə zəminində Qərblə kəsik kanallarının Qarabağ məsələsi fonunda bərpa etməyi düşünür, əlində olan yeganə “sülh” kartını oynamağa çalışır. Xankəndi məsələsi Azərbaycanın daxili işidir, daxili mexanizmlərlə də mütləq həllini tapacaq. Tələsməsək, ardıcıl və ağıllı siyasət aparsaq, təxribatlara getməsək, o zaman bir güllə belə atmadan məsələni həll edəcəyik”.

Politoloq hesab edir ki, bunun üçün cəmiyyət də ağıllı-səbrli olmağı öyrənməlidir: “1994-cü ildən 2020-ci ilə qədər ərazimizin 20 faizinin işğalı ilə heç kim barışmasa da, etiraf edək ki, bu 26 ildə küçələrə çıxıb hökumətdən torpaqların azad edilməsi də tələb etməmişik. İndi nə olub ki, bu qədər militarist dalğaya köklənmişik?! 26 ildə güclü ordu quruldu, 2020-ci ildə də dünyada “ulduzlar bizim xeyrimizə düzüldü” və işğal edilmiş torpaqlarımızın böyük bir hissəsini düşməndən təmizlədik, bacardıq, dünyadan da dəstək gəldi, ciddi irad eşitmədik. İndi gərginliyin artmasından nə qazanacağıq?! Paşinyan və komandasının “devrilməsinə” səbəb olan addımlar atsaq, bu

Politoloq hesab edir ki, bunun üçün cəmiyyət də ağıllı-səbrli olmağı öyrənməlidir: “1994-cü ildən 2020-ci ilə qədər ərazimizin 20 faizinin işğalı ilə heç kim barışmasa da, etiraf edək ki, bu 26 ildə küçələrə çıxıb hökumətdən torpaqların azad edilməsi də tələb etməmişik. İndi nə olub ki, bu qədər militarist dalğaya köklənmişik?! 26 ildə güclü ordu quruldu, 2020-ci ildə də dünyada “ulduzlar bizim xeyrimizə düzüldü” və işğal edilmiş torpaqlarımızın böyük bir hissəsini düşməndən təmizlədik, bacardıq, dünyadan da dəstək gəldi, ciddi irad eşitmədik...”

kimin xeyrinə olacaq?! Azərbaycanın Qarabağ da daxil, ərəzi bütövlüyünü tanıyan Paşinyan və komandası getsə, yerinə tam “ruskafalı” gəlib bütün öncəki anlaşmalardan vaz keçsə nə olacaq?! Kreml adamlarına hörmət və legitimlik qazandırmaq üçün Azərbaycana qarşı öz adamlarına dəstək verib kiçik hərbi uğur hekayələri yaratmağa çalışsa, biz buna necə cavab verəcəyik?! Bu sullara cavab vermək üçün düşünmək, düşündükcə də səbrlə, ağılla davranmaq lazımdır. Ermənistan cəmiyyəti İrəvan şəhər bələdiyyəsinə seçkilərdə yenə “Paşinyan” dedi, onun partiyası ən çox, 32,57 faiz səs topladı. Ümumiyyətlə, İrəvan əhalisi seçkiyə getmədi, çünki məhz “ruskafalı” böyük aktivlik yaradıb Paşinyanı devirmək istəyirdilər, camaat da getmədi, gedənlərdən hər 3 nəfərdən biri də Paşinyanın komandasına səs verdi. Baxmayaraq ki, “ruskafalı” İrəvanın hər yerinə Paşinyanın, “Qarabağ Azərbaycandır”, sözlərindən düzəldilmiş plakatlar asdılar, “Paşinyan türkdür”, şüarları sələndirdilər, yenə təsiri olmadı, əhali onları böyük ölçüdə dəstəkləmədi. Ermənistan əhalisindəki bu yanaşmanı dəyərləndirmək, bu köklü dəyişikliyin Paşinyan və komandasının nailiyyəti olduğunu görmək lazımdır. Bölgəmizdə dayanıqlı sülh üçün hələ də ciddi imkanlar var, çox yaxşı ki, həm Azərbaycan rəsmiləri, məsələn, hörmətli Hikmət Hacı-

ye, həm də Paşinyan bu ilin sonuna qədər sülh müqaviləsinin imzalanmasının mümkün olduğunu söylədilər. Doğru olan da budur, bölgədə sülh olsa rifah, rifah olsa şimaldan gələn təhlükələrə sinə gəlmək mümkün olacaq. Ən əsası isə bölgə ölkələrinin, əsas da Azərbaycan hökumətinin daim gərginliyi əsas gətirərək köklü islahatlara getməmək bahələri də aradan qalxacaq”.

“Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin prosesə qoşulması Bakının istədiyi marşrutun beynəlxalq müstəvidə qəbul edilməsi deməkdir”

Azərbaycanın Ağdam-Xankəndi və Laçın-Xankəndi yollarından Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin (BQXK) yük avtomobillərinin eyni vaxtda keçidinin təmin edilməsini rəsmi Bakının növbəti diplomatik qələbəsi kimi dəyərləndirən politoloq Turan Rzayevin sözlərinə görə, BQXK-nin prosesə qoşulması həm də Bakının istədiyi marşrutun beynəlxalq müstəvidə qəbul edilməsi deməkdir: “Birincisi, keçid rəsmi Bakının tələb etdiyi kimi Azərbaycanın Ağdam-Xankəndi və Laçın-Xankəndi yollarından eyni vaxtda paralel olaraq gerçəkləşib. Bu, o baxımdan vacibdir ki, ermənilər bundan sonra həmin yoldan yüklərin daşınmasına etiraz edə bilməyəcək. Hər hansı

Ramil İsgəndərovu kim "vurur"?

Ruslan Əliyevin əlinə düşən şans...

Kəçən günlərdə ARDNŞ-nin keçmiş vitse-prezidenti, hazırkı müşavir Daşqın İsgəndərovla bağlı verdiyimiz informasiya da iddia olunurdu ki, onun kadrlarının "vurulması" prosesinə start verilib və ilk hədəfdə olanlardan biri də hazırda "Azəriqaz" istehsalat Birliyində direktorun Təmir-Tikinti işləri üzrə müavini postunu tutan Ramil İsgəndərovdur.

DİA.AZ-ın məlumatına görə, artıq rəhbərlik tərəfindən R.İsgəndərovun ərizəsinin alındığı iddia olunur. Onu da qeyd edək ki, Daşqın İsgəndərov bu günlərdə SOCAR-da vitse-prezidentlikdən alınaraq müşavir kimi təyin olunub və bu da onun mövqelərinin kifayət qədər zəifləməsi kimi anlaşılar. DİA.AZ vurğulayır ki, D.İsgəndərov yerli KİV-də gizli oliqarx-məmurlardan biri kimi təqdim olunur...

Ramil İsgəndərova gəlincə isə, onun özü də yetərinçə qabarıq fiqurdur. Xatırladaq ki, zamanında Ramil İsgəndərov barəsində ilginclik iddiaları səslənirdi. Məsələ onun səlahiyyətləri ilə bağlıdır, yəni nə iş göfrürdü ki, belə diqqətə gəlirdi... İş bundadır.

Bəs Ramil İsgəndərovun "Azəriqaz"-da işi nədən ibarətdir? Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, ölkə ərazisində qaz kəmərlərinin yenidənqurulması, qazpaylama infrastrukturunun yaradılması layihələrinin hazırlanmasına, təmir-tikinti işlərinin həyata keçirilməsinə nəzarət etmək.

İnternet resurslarında açıq mənbələr üzərindən apardığımız araşdırmalarda "Azəriqaz" istehsalat Birliyini tərəfindən son illər bir çox rayonlarda kəndlərin qazlaşdırılmasının həyata keçirilməsi barədə geniş məlumatlar tapdıq. Bu işlərin həyata keçirilməsinə nəzarət isə Ramil İsgəndərovun səlahiyyətindədir. Çünki, istehsalat Birliyinin baş direktorunun keçirdiyi "Açıq mikrofon" aksiyalarında Ramil İsgəndərov əsaslı tikinti üzrə müavin kimi daim Ruslan Əliyevin yanında olur. Bu isə o deməkdir ki, kəndlərin qazlaşdırılması işinin başında birbaşa Ramil İsgəndərov dayanır. Redaksiyamıza verilən məlumatlara görə məhz bu işlərin həyata keçirilməsinə ayrılan dövlət vəsaitlərinin çox hissəsi baş direktorun müavini Ramil İsgəndərovun vəsiyyəti ilə təyinatından kənarlaşdırılır. Əldə etdiyimiz məlumatlara görə Ramil İsgəndərov bu vəzifəyə SOCAR-ın neftin, qazın nəqli və qaz təsərrüfatı məsələləri üzrə keçmiş vitse-prezidenti, hazırkı müşavir Daşqın İsgəndərov tərəfindən məhz bu məqsədlə otuzdurulub. Həm Ruslan Əliyevə nəzarət etmək, həm də var-dövlət toplamaq məqsədi ilə.

İndi isə onun özünün mövqeləri zəifləyib. Bu barədə danışan mənbə iddia edir ki, əlinə fürsət düşən "Azəriqaz" istehsalat Birliyinin rəhbəri Ruslan Əliyev heç də fürsəti fəvriyyə vermək fikrində deyil. Və... Əlavə bilgilərimiz olacaq.

Redaksiyadan: Qarşı tərəfi dinləməyə hazırıq.

Rəhbərlikdən şikayət edən Qarabağ qaziləri işdən qovuldu

Əhməd Rəhmanov: "Xəqani Bəşirli dedi ki, mən belə tapşırıq almışam, get nə bacarırsan elə"

Sentyabrın 14-də Hurriyyet.az saytında "Qarabağ veteranını işdən çıxardı, 'get nə bacarırsan elə' dedi" sərlöv-həli yazı dərc etmişdik. Nağı Allahverdi adlı vətəndaşımız tərəfindən redaksiyamıza daxil olan şikayət məktubu əsasında hazırlanan həmin yazıda qeyd olunurdu ki, "Azəriqaz" istehsalat Birliyinin İnsan Resursları Departamentinin rəisi Xəqani Bəşirli Qarabağ veteran Əhməd Rəhmanovu otağına dəvət edərək, işdən çıxarılması haqda əmrini ona təqdim edib. Daha sonra bildirib ki, "mən belə tapşırıq almışam, get nə bacarırsan elə".

Dünən işdən qanunsuz olaraq çıxarıldığı iddia olunan Qarabağ veteranı Əhməd Rəhmanovun özü tərəfindən də "Hurriyyat" qəzetinin redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Həmin məktubu olduğu kimi dərc edirik:

"Mən, Rəhmanov Əhməd Fazil oğlu, yazaraq sizdən xahiş edirəm ki, problemimi işıqlandırarsınız.

Hurriyyet.az satında mənim barəmdə yazmışınız, dəstək olduğunuza görə çox sağ olun.

Sizə o xəbəri iş yoldaşım Allahverdi

Nağıyev verdiyindən, məsələdən tam əgah deyil. Odur ki, məsələni tam aydınlığı ilə yazıram.

Öncə onu qeyd edim ki, "Azəriqaz" İB-nin rəhbərliyi son 2 ayda 2 Qarabağ qazisini əlilliyini səbəb gətirərək, işdən azad etmişdir. Bu qazılardan biri bizim "Müstəqil Həmkarlar Birliyi"-nin sədr

"Azəriqaz" rəhbərliyi 20 illik işçisinin əlilliyini bəhanə gətirərək, onu işdən azad edib"

müavini, "Qarabağ Əlilləri və Veteranları" İctimai Birliyinin İdarə heyətinin üzvüdür. Hər iki qazi, əlilliklərinə baxmayaraq, 20 ildən artıq idi bu müəssisədə işləyirdilər. Birdən-birə bu şəxslərin əlilliklərini səbəb gətirib, işdən azad olunması şübhə yaratmaya bilməzdi. Odur ki, «Müstəqil Həmkarlar Birliyi» tərəfindən apardığımız araşdırmanın nəticəsini sizlərin mühakimənizə veririk.

Deməli, mən Rəhmanov Əhməd Fazil oğlu və Süleymanov Adil Əhməd oğlu Qarabağ müharibəsi əlilliyi. Mən 1996-cı ildən "Azəriqaz" İB-də çilingər vəzifəsində işləmişəm. Süleymanov Adil Əhməd oğlu Laçın şəhər sakinidir, 1993-cü ildən Qarabağ müharibəsi əlillidir. O da 2003-cü ildən "Azəriqaz" İB-

də çilingər vəzifəsində çalışırdı, "Azəriqaz" Həmkarlar Birliyinin üzvüdür.

Biz ayrı-ayrı xidmətlərdə çalışsaq da, hər ikimiz dafələrlə işə gətirən tərəfindən işçilərin əmək hüquqlarının tapdanması barədə Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidmətinə və yerli Həmkarlar Komitəsinə müraciət etmişik. Bu müraciətlərdən sonra, 2015-ci ildə eyni vaxtda "ixtisar"a salınmışıq. Düzdür, sonradan məhkəmə qərarı ilə yenidən öz iş yerlərimizə qaytarıldığımız, amma "Azəriqaz"-ın indiki direktoru Ruslan Əliyevin 2019-cu ildə müavin kimi apardığı "islahat"dan sonra bu günə kimi qaz istismar sahələrində gecə növbəsində 1 çilingər işləməli olub. Bu da o deməkdir ki, gecə saatlarında qəza baş verərsə, çilingərin qaz axınının qarşısını almağa ixtiyarı olmur. Çünki əmək təhlükəsizliyi qaydalarına görə, çilingər nə qaz quyusuna düşsə, nə də hündürlükdə olan qaz xəttini bağlamaq üçün nərdivana çıxıb bilər. Yıxılsa, günah özündə olacaq.

Məsələ ilə bağlı Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidmətinə şikayət verildiyindən, əlilliyim səbəb gətirilərək, "Azəriqaz" rəhbərliyi məni yenidən tutduğum vəzifədən azad etdi və başqa bir işə keçirildim. Bu dəfə də "Azəriqaz" rəhbərliyi Xətai Rayon Məhkəməsinin (2(11) - 7286/2019 sayılı iş) qətnaməsinə görə, məni öz vəzifəmə və işlədiyim iş rejiminə qaytarmaq məcburiyyətində oldu. Düzdür, bu dəfə "Azəriqaz" 1 il məhkəmə qətnaməsini yerinə yetirməkdən boyun qaçırsa da, 2021-ci ildə öz iş yerimə qaytarılmışam.

Adil Süleymanov da cəbhədə yalnız Daxili İşlər Nazirliyinin əməkdaşı kimi yox, işlədiyi xidmətdə yoldaşları və rəhbərlik arasında əsl döyüşçü kimi tanınmışdır. Dəfələrlə işçilərin əmək funksiyasına aid olmayan işlərə cəlb olunmasına və iş yerlərində sadəcə sanitariya gigiyenik qaydaların təmin edilməməsi, işçilər üçün ağır və kirlə işlərdən sonra nəinki çimmək, heç əl-üzünü yumaq üçün şəraitin də olmaması (FOTOLAR) barədə aidiyyəti orqanlara, eləcə də "Azəriqaz" İB-nin Həmkarlar Komitəsinə məlumat vermişdir. Nəticə olaraq "Azəriqaz" rəhbərliyi 20 illik işçisinin əlilliyini bəhanə gətirərək, onu işdən azad edib.

Nəzərə alaq ki, hər iki şəxs uzun illərdir bu vəzifədə işləsə də, "Azəriqaz" rəhbərliyinin onları işdən azad etməsi məhz sərhəddə separatçıların aktivliyi dövrünə düşür. "Azəriqaz" rəhbərliyi gözəl anlayır ki, Həmkarlar Birliyinin sədr müavini olan və himayəsində 2 əil olan Qarabağ qazilərinin işdən azad olunması sosial şəbəkədə muzakirə obyektinə çevrilməkdən başqa, cəbhədə olan əsgərlərə "gələcəkdə onu nə gözləyə biləcək" kimi bir pis mesaj verir. Bu addımın atılmasının kimlərin "deyirmanına su tökmək" olduğu üzə çıxarır.

Təqdim etdiyimiz şəkillər isə sizi qorxutmasın, bu hansısa uzaq dağ kəndində imkansız ailənin evində yox, Bakının mərkəzində çəkilib. İşdən azad olunan Adil Süleymanov bu səkilləri şikayət ilə birgə Dövlət Əmək Müfəttişliyinə göndərmişdir. Bütün dünyada öz səxavəti ilə səs salan SOCAR-ın tabeliyində olan "Azəriqaz" İB-yə məxsus, 100 nəfərdən çox insanın işlədiyi bir ünvandır.

Onu da qeyd edək ki, Bakı şəhəri, 3-cü Alatava, Rasim Səfərov 1 ünvanında "Azəriqaz"-ın tabeliyində olan 3 xidmət yerləşir.

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

“Əsas narkotik alverçilərini, narkobaronları tutan yoxdur...”

Namizəd Səfərov:
“Ölkədə narkotik dövriyyəsinə qarşı mübarizə adı altında başqa mübarizə gedir...”

“Narkotik ticarətinə görə həbs olunan şəxslərin vaxtından əvvəl buraxılması qanunsuzdur”

Son iki il ərzində Azərbaycanda narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinə və narkomaniyaya qarşı ardıcıl mübarizə aparılır. Demək olar ki, hər gün narkotiklə əlaqədar onlarla şəxs saxlanılır. Lakin bəzi hallarda külli miqdarda narkotik maddə yaxalanan şəxsin məhkəmədən əlini-qolunu sallayaraq çıxdığının şahidi oluruq. Bu isə, ölkədəki “narkotik böhranı”na son qoymağı müşkülə çevirir, nəticədə vəziyyət günbəgün daha da dərinləşir. Bəs, mövcud hüquqi boşluğu necə “doldurmaq” olar və problemin həlli istiqamətində hansı addımlar atılmalıdır? Bu və digər suallara tanınmış hüquqşünas Namizəd Səfərovla müsahibəmizdə aydınlıq tapmağa çalışdıq:

- Doğrudan da, bu günki günümüz üçün narkotiklərlə mübarizə olduqca ağır məsələdir. Şəxsən mən elə hesab etmirəm ki, bizim ölkədə həqiqətən də narkotiklərlə mübarizə aparılır. Narkotiklərlə mübarizə haqqında dövlət proqramı qəbul edilməsinə baxmayaraq, mən qətiyyənlə hesab etmirəm ki, bizim ölkədə sözün həqiqi mənasında dövlət siyasəti olaraq narkotiklə mübarizə aparılır. Mən başa düşürəm ki, bütün dünyada, Avropada öhdəliklər var. Ölkələr öz üzərinə narkotiklə mübarizə haqqında öhdəliklər götürürlər, lakin Azərbaycanda üzərlərinə götürülən öhdəliyin yerinə yetirilməsi istiqamətində atılan addımları “gözə kül üfurmək” kimi qiymətləndirirəm. Azərbaycanda narkotiklə mübarizə aparılır. Əslində, narkotiklə mübarizə, narkotik dövriyyəsi ilə məşğul olmalı olanlar qalıb bir kənardadır, digər şəxslərə qarşı narkotik ittihamı verilir.

Digər tərəfdən, bizim ölkədə narkotik bir belə kimi mövcuddur. Əhəlinin böyük bir hissəsi narkotik çəkir. Narkotik bir belə olaraq Azərbaycanın üzərindən asılıb. Lakin bu problemə mübarizə aparılmır. Əsas narkotik alverçiləri, narkotiki yayanlar, narkobaronlar, ölkədə narkotik dövriyyəsinə həyata keçirənlərin hamısı azadlıqdadır, onları tutan yoxdur. Təsədüfən tutulanlar da rüşvət müqabilində buraxılırlar.

- Son vaxtlar barələrində həbs qərarı çıxarılmış əcnəbi narkotacirlərin, konkret olaraq 200 nəfər İran vətəndaşının Penitensiar Xidmətin məhkəməyə müraciəti əsasında ekstradisiya olunduğunun şahidi olduq. İranın ölkəmizə qarşı “narkotik savaşı” apardığı indiki dönmədə iranlı narkotik alverçilərinin bu ölkəyə təhvil verilməsi nə dərəcədə doğru qərardır?

- Sizinlə o məsələdə razıyam ki, İrandan, Əfqanıstandan Azərbaycana narkotik ötürülür. Yeni

mən hesab edirəm ki, bizim sərhədlərimizin üzərindən, quş uçuşa belə imkanı olmayan sərhəd nəzarətindən narkotiklər keçə bilməz. Yəni gəlsə, bir neçə il əvvəl guya İrandan gəlib Gürcüstana keçən böyük bir narkotik maddə partiyası Gürcüstanda həbs olunmuşdu. Məlum oldu ki, Azərbaycanın iki sərhədindən çox sərbəst şəkildə böyük narkotik partiyası keçmişdi. Heç soruşan olmadı ki, bu hansı formada keçib, bunu kimlər buraxıb?! Gram-gram narkotik tapılanları tutub basırlar, amma buna bir şey deyən olmur. Məsələn, raport verilir ki, qanunsuz narkotik dövriyyəsinə görə 1500 nəfər həbs edilib. Dünyanın heç bir ölkəsində belə göstərici yoxdur. 10 milyonluq əhaliyə görə bu böyük göstəricidir. İlk baxışdan belə görünür ki, guya bizim dövlət narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı gözəl mübarizə aparır. Lakin həmin 1500 nəfər ki var, onlar 5 qram-6 qram narkotiklə tutulandırlar. Şəxsi istifadə üçün icazə həddi var, 0,005 qram heroinlə tutulanda bu cinayət məsuliyyəti yaratmır, bu 1500 şəxsin hər birinə 5-6 qram ittihamı veriblər. Demək, belə çıxır ki, bizim ölkədə yalnız cibində 6 qram narkotik maddə tapılan şəxslər narkotik cinayətkarlarıdır. Maraqlıdır, bu tutulanların hamısında elə yarım qram, 1 qram aşkar olunur? Bunu bir yere toplayanda bir kiloqram olur. Hansı ki, tonlarla narkotik dövriyyəsi var ki, heç kim buna qarşı mübarizə aparmır?

- İranlı narkotacirlərin ekstradisiyası haqda sualımız cavabsız qaldı. Bundan başqa, bir neçə gün əvvəl yenə də

Penitensiar Xidmətin məhkəməyə müraciəti əsasında Azərbaycan vətəndaşı olan 20 nəfərdən çox narkotik ticarətçisi azadlığa qovuşdu. Yenə o mövzunun üzərinə qayıdıraq: DİN, DSX narkotik alverçilərini tutur, məhkəmə Penitensiar Xidmətin təqdimatı əsasında 2-3 il sonra onları açıb buraxır. Sizcə, onlar həqiqətən də islah olunurlar, yoxsa burada başqa mətləblər var?

- Şəxsən mənim əlimdə belə bir məlumat yoxdur. Əgər DİN, yaxud Penitensiar Xidmət bu barədə ictimaiyyətə geniş açıqlama vermiş olsaydı, mən də məlumatlı olardım. Əlbəttə, mən də hesab edirəm ki, narkotik dövriyyəsi ilə məşğul olan və həqiqətən də məhkum olunmuş şəxslərin vaxtından əvvəl buraxılması qanunsuzdur. Bu da bir daha təsdiq edir ki, bizim ölkəmizdəki narkotik dövriyyəsinə qarşı mübarizə adı altında başqa mübarizə gedir. O cümlədən də İran vətəndaşları Azərbaycanda həbs olunublarsa, istər başqa cinayətlərə, istər narkotiklə bağlı cinayətə görə, onlar öz cəzalarının bir hissəsini çəkdikdən sonra buraxıla bilərlər, yaxud İran tərəfindən məsələ qaldırılırsa, ekstradisiya oluna bilərlər. Ekstradisiya olunmaq azadlığa buraxılmaq deyil, onlar əslində cəzalarının çəkilməmiş hissəsini İranda çəkməlidirlər. Yaxud elə də olur ki, narkotiklə məhkum olunmuş Azərbaycan vətəndaşı İranda məhkum olunsun. Onun da Azərbaycana ekstradisiya olunması azadlığa buraxılması deyil.

- Namizəd bəy, Siz də qeyd etdiniz ki, Azərbaycandan Gürcüstan istiqamətində iri

narkotik partiyası maneəsiz keçib. Sizə elə gəlmir ki, o narkotik yükünü gətirmək “qüdrətinə” malik olan məmurların iranlı narkotacirlərlə birgə Azərbaycan dövlətinə xəyanəti baş verir?

-Bəli, çox düz deyirsiniz. Dediyim kimi, əgər bizim daxili işlər orqanları, narkotik dövriyyəsinə qarşı mübarizə aparan idarələri-miz həqiqətən də bu mübarizəni düzgün aparırlarsa, necə olur bir qram, yaxud icazəli qədərindən artıq narkotik daşıyan şəxsləri dərhal aşkar edirlər, 1500 nəfəri tək-tək tutub türməyə qoya bilərlər, tonlarla, kiloqramlarla, böyük partiyalarla ağır çəkiddə narkotikin ölkənin bu başından o biri başına keçməsinə aşkar edə bilərlər? Mən sizə deyim ki, bu günki texnika imkan verir ki, narkobaronların, narkotik ticarəti ilə məşğul olan şəxslərin xaricdə danışığı çox asanlıqla əldə olunsun. Danışığı sərhəd üzərindən gedirsə, bizim DTX-nın, DİN-nin imkanı var ki, bu danışığı dinləsin. Bu gün İranla bağlı tutulan o vətəndaşlar ki, həqiqətən də İranla birgə qeyri-qanuni narkotik dövriyyəsi həyata keçirirlər, onların əksəriyyəti həmin danışığıqlar vasitəsilə tutulur. Onların cinayət işlərinə baxsanız görürsünüz ki, ilk olaraq o danışığıqlar tutulur, sonradan da İrandan keçən hansısa maşında 10 qram narkotik maddə tutulur. Bəzən də narkotik maddə daşıyan şəxslər təəccüblənirlər ki, necə oldu, onların gətirdiyi yarım kiloqram heroin və digər narkotikin miqdarını bildilər? Onların hamısının danışığıqları xüsusi xidmət orqanları tərəfindən dinlənir. O cümlədən də iri partiyaların keçirilməsi bu qurumlarla əlaqəsiz heç cür mümkün deyil. Bu orqanlarla əlaqəsiz heç kim cürət edib o boyda narkotik partiyasını ölkə ərazisinə keçirə bilməz. Bilirsiniz də, keçirilən narkotikin dəyəri çox bahadır. 15 kiloqram heroinin qiyməti milyonlarla dollarla ölçülür. Əgər daxilə səni qoruyacaq vəzifəli şəxslər olmasa heç kim cürət edib tutulmaq təhlükəsi qarşısında bu addımı atmaz. Birinci ona görə ki, tutulan ziyana düşür, özünü də qoyurlar həbsə. Yəni o vaxt ölkə ərazisinə narkotik maddə keçirməyə cürət edirlər ki, gətirənləri əmin edirlər ki, onlara heç kim toxunmayacaq, onların arxasında duran var, hətta o narkotik yükünü müşayiət edirlər. Sərhəddən keçəndən düz sərhəddən çıxana, başqa ölkəyə çatana qədər həmin narkotik yükünün daşınmasını müşayiət edirlər.

- Narkotik alverini “iri buy-nuzlu” məmurlar himayə edirsə, vəziyyətin sonunu necə görürsünüz?

-Bilirsiniz, mən müsahibənin əvvəlində də dedim ki, əgər narkotiklərlə mübarizədə dövlətdə siyasi iradə olmasa, bu boş söhbətdir. Boş deklarasiyalardır ki, biz mübarizə aparırıq. İlk növbədə dövlətin siyasi rəhbərliyi, yaxud nazirlər, daxili işlər naziri, prokurorluq, DTX narkotiklərlə mübarizədə maraqlı olmalıdır. Ən azından bunların bu məsələdə əli olmamalıdır. Biz əmin olmalıyıq ki, həmin şəxslər həqiqətən də narkotiklərə qarşı mübarizə aparılmasını istəyirlər. Əslində, narkomaniya onun geniş yayıldığı istənilən bir dövlətdə faciədir. Bu yaxınlarda televiziyalarda Bakı kəndlərinin birində bir vətəndaş bu barədə danışdı. Əliylə göstərib deyirdi ki, qonşumuzda, məhəlləmizdə onlarla şəxs var ki, narkotik çəkmək üzündən artıq ölüm ayağındadır. Yeni bu ölkəmizdə bir belədir. Bu beləyə qarşı mübarizə aparmaq lazımdır. Çirkli pul əldə etməyin müxtəlif yolları var, hansı ki, bizim yüksək rütbəli məmurlar, nazirlər bunu yaxşı bilirlər. Dövlət əmlakını mənimseyirlər, vətəndaşların əldə etdikləri əmlakı rüşvət kimi alırlar, heç olmasa narkotiklə ürkədən mübarizə aparsınlar. Narkotik xalqa qarşı yönələn bir belədir, genosiddir. Narkotiklə mübarizə aparmayan ölkə, hakimiyyət ölümə məhkumdur. Heç olmasa bu ağır belənin qarşısını almaq üçün vicdanları qarşısında hesabat verməlidirlər.

- Statistika məlumatlarına əsasən, ölkədə təkrar cinayətkarlıq göstəricisi 60 faizdən artıqdır. Belə bir vəziyyətdə həbsxanaların “islah müəssisəsi” funksiyasını yerinə yetirdiyini düşünmək olar?

(Ardı var)

Hazırladı: İ. SABİRQIZI

Cənubda müharibə veteranlarına ehtiram

İndi Masallının ən çox hörmət göstərilən gənclərindən biri Şahin Vidadi oğlu Məmmədovdur. Bu da səbəbsiz deyildir. Şahin minlərlə qeyrətli oğul kimi, haqq savaşımızda Vətən torpaqlarının azadlığı və bütövlüyü uğrunda erməni diğalarını məhv edərək, xalqımıza qələbə sevincini yaşadan gənclərimizdəndir. Onun döyüş meydanında göstərdiyi hünər Vətəninə, millətə başucalığı olub. Hazırda da yaxşı işi, xeyirxah əməlləri yalnız el-obaya sevinc gətirir. Bu, 25 yaşlı gənc oğlan söz düşəndə deyir ki, insanın həyatına dəyər qatan illər deyil, hər şey gözəl əməllərlə, Vətənə, xalqa təmənnəsiz xidmətlə ölçülür.

Bu günlərdə "Vətənpərvər klubu" çərçivəsində "Masallı Gənclər Evi" Sosial Xidmət Müəssisəsinin kollektivi İkinci Qarabağ müharibəsi veteranı Şahin Vidadi oğlunu ziyarət edib. Vətən sevdalısının keçdiyi şərəfli döyüş yolundan söhbət açıb, qayğıları dinlənilib. Şahin öz həm də müharibədə qələbə qazanmağın sevincindən, döyüş xatirələrindən danışmış.

Şahin Vidadi oğlu Məmmədov Masallı rayonu, Böyük Kolatan kəndində şərəfli, el-obaya gerekli həyatını davam edir. O, 2005-2016-cı illərdə tam orta təhsil alıb, 2017-2019-cü illərdə çağırışçı kimi canından artıq sevdidi Azərbaycanca olan oğulluq borcunu şərəflə yerinə yetirib. Vətən müharibəsinə könüllü qatılıb, döyüş meydanında düşməne qan qusdurub. İgid döyüşçü Xocavənd rayonunun azadlığı uğrunda gedən döyüşdə sol ayağından yaralanıb.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamına əsasən, Şahin Vidadi oğlu Məmmədov Xocavəndin, Füzulinin azadlığı uğrunda, "Hərbi xidmətlərə görə" və "Vətən müharibəsi iştirakçısı" medallarına layiq görülüb.

Bəli, Şahin kimi Vətəninə, doğma elinə bağlı qeyrətli övladlarla fəxr etməyə dəyər.

Astara rayonundan olan İlqar Arif oğlu Həsənzadə də İkinci Qarabağ müharibəsində Vətən torpaqlarının azadlığı uğrunda böyük hünərlə döyüşüb. Onun bu qəhrəmanlığı Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq Sərəncamları əsasında Füzulinin və Xocavəndin azadlığına görə, "Vətən uğrunda" medalları ilə təltif olunub. İndi Astarada böyük də, kiçikdə öz vətənpərvər, igid, mehriban, doğma yurdunu canından artıq sevmə, gerekli bir həyat yaşamaqla el-obanın başını uca edən oğluna böyük hörmət göstərir.

Bu günlərdə Astara Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyində İlqar Həsənzadə ilə də görüş olub.

Tədbirin giriş sözündə muzeyin direktoru Gülzar İsmayılova 44 günlük Vətən müharibəsinin tarixi əhəmiyyətindən, bu müharibədə ordumuzun, həmçinin İlqar kimi qəhrəman Vətən oğlanların döyüş zamanı göstərdiyi şücaətdən danışmış.

Sonra göstərilən diqqətə görə təşəkkürünü bildiren müharibə iştirakçısı İlqar Həsənzadə diqqətə çatdırıb ki, müharibə dövründə əsl əzmkarlıq nümayiş etdirən Azərbaycan əsgəri dövlət-xalq-ordu birliyindən aldığı mənəvi dəstəklə daha da ruhlandı, hər bir qarış torpaq uğrunda sonadək mübarizə apardı. Qazanılan möhtəşəm qələbə hər bir azərbaycanlı üçün qürurvericidir, bu ali yolda xidmətləri olan Vətən övladlarını daim iftixarla xatırlamağa dəyər.

Zəfər ORUCOĞLU,
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü

“Hüquq-mühafizə orqanları məhkəmədə səsləndirilən ifadələrə kifayət qədər həssas yanaşmalıdırlar. Müdafiə Nazirliyinin ərzaq təchizatı ilə məşğul olan şirkətlər, nazirliyin maddi-texniki təminat üzrə müavini, ərzaq xidmətinin rəisi və təbii ki, Silahlı Qüvvələrin keçmiş Baş Qərargah rəisi Nəcməddin Sadıkov mütləq dindirilməlidir”.

Bunu "AzPolitika.info"-ya hərbi ekspert Ədalət Verdiyev həftə sonu keçirilən məhkəmə prosesində Müdafiə Nazirliyinin Sətinəlmələr və Təchizat İdarəsinin həbsdə olan sabiq rəisi Məlikməmməd Qurbanovun ifadəsinə münasibət bildirərkən deyib.

Xatırladaq ki, M.Qurbanov ordu üçün ərzaq malları alan şirkətlərin hamı-

“Bunlar çox kiçik balıqlardır, iri akulalar hələ də azadlıqda gəzir...”

Hərbi ekspert Ədalət Verdiyev: “Nəcməddin Sadıkov ortaya çıxarılmalı və cəzasını almalıdır”

sinin Nəcməddin Sadıkovu məxsus olduğunu bildirib: “Onun işlərini Aftandil Abdıyev görürdü. Biz onunla işləmişik. Bu da rəhbərliyin tapşırığı ilə həyata keçib. Bütün sahələr üzrə alınan malların qiyməti süni şəkildə artırılaraq alınıb. Həmin süni şəkildə artırılan pul nağdlaşdıraraq bizə geri qaytarılıb. 5 il ərzində şirkətlərdən 20 milyon manat nağdlaşdıraraq hissə-hissə mənə verilib. Həmin məbləği sabiq Baş Qərargah rəisinə aparıb vermişəm. Həmin məbləğdən 1 milyon 200 min manat rəhbərliyin tapşırığı ilə dünyasını dəyişmiş maddi-texniki təminat üzrə nazir müavini Fuad Məmmədova, 800 min manatı isə Maliyyə və Büdcə İdarəsinin sabiq rəisi, general-mayor Nizami Məmmədova vermişəm. 20 milyon manatdan isə mənə 400 min manat pul verilib. Həmin pul da idarənin xərcləri və şəxsi xərclərimiz üçün verilib. Ərzaqdan başqa, abadlıq işləri bağlı digər şirkətlə, avtomobillərin ehtiyat hissələri ilə bağlı ayrı şirkətlərlə əməkdaşlıq etmişəm. Onlarda da qiymətləndirilmə süni şəkildə artırılıb və müəyyən faiz qarşılığında nağdlaşdırılaraq mənə verilib. Bütün pulları rəhbərliyə vermişəm. Ümumilikdə bütün işlər üzrə mənə 542 min 400 manat verilib. Həmin pulu da istintaqda dəymiş zərər kimi ödəmişəm”.

Vəkilin “rəhbərlik deyəndə kimi nəzərdə tutursunuz” sualına cavab verən polkovnik bildirib ki, sabiq Baş Qərargah rəisi Nəcməddin Sadıkovun tapşırıqlarını icra edib: “Bütün alınan pulları birbaşa

şəxsən özüm xidməti otağında Nəcməddin Sadıkovu vermişəm. Kimə nə qədər pul verilməli olduğunu o müəyyən edib. Düzdür, şirkətlərlə bütün danışıqları mən aparmışam. Bizə qayıdacaq məbləğin və ya pul üzrə faizin dərəcəsi, hansı şirkətlə işin görülməsini də sabiq Baş Qərargah rəisi müəyyən edirdi. Sadəcə, mən işlərin icrasını həyata keçirmişəm”.

Ədalət Verdiyev deyir ki, 2015-2019-cu illərdə sözügedən korruptsiya faktları baş verəndə orduya nəzarət edən hərbi prokurorluq orqanlarının nə işlə məşğul olduğu da kifayət qədər ciddi suallar doğurur: “Zaman-zaman sosial şəbəkələrdə, KİV-də yayılan məlumatlar onu deməyə əsas verir ki, 2015-i ildən sonrakı dövrdə Müdafiə Nazirliyində kifayət qədər böyük miqyasda mənimləmələr baş verib, korruptsiya və rüşvət faktları olub. İctimaiyyət də bu faktların dərhal araşdırılmasını, vəzifəsindən asılı olmayaraq cinayətə yol vermiş vəzifəli şəxslərin, reis-

lərin hər birinin layiqli cəzasına çatmasını gözləyir”.

Ekspert sual edir: “Necə ola bilər ki, hər tərəfi kameralarla təchiz olunmuş Müdafiə Nazirliyində məmurların kabinetlərinə nağd pullar daşsın, bu pullar Baş Qərargah rəisi tərəfindən nazir müavini və digər vəzifəli şəxslər arasında bölüşdürülsün, amma bundan kimsənin xəbəri olmasın? Yaxud, 4-5 il sonra bu cinayətlərin üstü açılsın. Odur ki, bu məsələlər dərindən araşdırılmalıdır, belə halların gələcəkdə təkrarlanmaması üçün bütün günahkarlar cəzalandırılmalı və ictimaiyyət də bu məsələlər haqda daim məlumatlandırılmalıdır”.

Ə.Verdiyev vurğulayıb ki, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə Ali Baş Komandan tərəfindən ayrılan 1 manata uzanan əlin sahibi mütləq cəzalanmalıdır: “Anlamaq olmur ki, indiye qədər Müdafiə Nazirliyinin daxili təhlükəsizlik idarəsi və idarələrdə yoxlamalar aparın daxili yoxlama komissiyaları nəyə görə bu qədər yeyinti faktlarını görməyiblər. Bir polkovnik Nəcməddin Sadıkovun əli ilə 20 milyon, maliyyə idarəsinin rəisi kiminsə əli ilə 80 milyon mənimləyir. Düşünürəm ki, belə aşağı vəzifəli şəxslər bu cinayətlərin əsas günahkarlarıdır. Bunlar çox kiçik balıqlardır, iri akulalar hələ də azadlıqda gəzir. O cümlədən, Nəcməddin Sadıkov, onu himayə edən biriləri mütləq ortaya çıxarılmalı və onların hamısı layiq olduğu cəzanı almalıdırlar”.

Rasim ƏLİYEV

DTX rəisindən şok açıqlama

Əli Nağıyev: “İtkin düşmüş hərbiçilərimizin xeyli hissəsi əsir düşərgələrində qətlə yetirilib”

“Əldə olunmuş sübutlar göstərir ki, itkin düşmüş hərbiçilərimizin xeyli hissəsi döyüş meydanlarında deyil, əsir düşərgələrində dəhşətli işgəncələr nəticəsində qətlə yetiriliblər”.

Hurriyyet.az-ın xəbərinə görə, bunu Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin rəisi general-polkovnik Əli Nağıyev “İtkin düşmüş şəxslərin taleyinin aydınlaşdırılması üçün milli və beynəlxalq səylərin artırılması” mövzusunda keçirilən beynəlxalq konfransda çıxışı zamanı deyib. Onun sözlərinə görə, hərbi təcavüz nəticəsində ölkəmiz xeyli sayda insan itkisində, yüzlərlə şəhər və kəndlərimizin tamamilə dağı-

dılması ilə müşayiət olunan dəhşətli mərhumiyyətlərə məruz qalıb: “Birinci Qarabağ müharibəsində 3890 nəfər itkin düşmüş şəxs kimi Dövlət Komissiyasında qeydiyyatda alınıb. Onlardan 3171 nəfəri hərbi, 719 nəfəri mülki şəxsdir. Mülki şəxslərdən 71 nəfəri yetkinlik yaşına çatmamış uşaq, 267 nəfəri qadın, 326 nəfəri yaşlı insanlardır”.

Ə.Nağıyev vurğulayıb ki, Vətən müharibəsində isə 6 nəfər hərbi qulluqçu itkin düşüb: “Əldə olunmuş sübutlar göstərir ki, itkin düşmüş hərbiçilərimizin xeyli hissəsi döyüş meydanlarında deyil, əsir düşərgələrində dəhşətli işgəncələr nəticəsində qətlə yetiriliblər”.

Qədirbilən soydaşlarımızın yaddaşında Bakını bolşevik cildinə girmiş azğın daşnakların qanlı cəy-naqlarından qurtaran şanlı xilaskarların ilk sırasında Mürsəl Paşanın da (1881-1945) əziz xatirəsi yaşamaqdadır. 1918-ci ildə Bakının erməni daşnaklarının və onların havadarlarının işğalından qurtaranlar arasında olmuş, şəxsi şücaəti ilə azərbaycanlıların qəlbini fəth etmiş Mürsəl Paşa rəsmi olaraq özünə Bakı nisbəsini götürmüş və bundan qürur duymuşdur. Adətən şairlər yaşadıkları yeri özlərinə nisbə kimi götürürlər. Məsələn: Mücirəddin Beyləqani, Xaqani Şirvani, Nizami Gəncəvi, Cəlaləddin Rumi, Xətib Təbrizi və s. Bu yazıda məqsədimiz o unudulmaz günlərin iştirakçılarını, ümumi qələbəmizin səbəbkarlarını bir daha minnətdarlıqla xatırlamaq və parlaq zəfərimizin memarlarından olmuş unudulmaz Mürsəl Paşa haqqında oxuculara məlumat verməkdir.

Ramazan SİRACOĞLU

28 May 1918-ci ildə müstəqilliyini elan edən Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyətinin rəsmiləri (M. Ə. Rəsulzadə və H. Hacınski) 2 iyun 1918-ci ildə Osmanlı dövlətinin Hərbiyyə Naziri Ənvər Paşadan Azərbaycana hərbi yardım göstərməsini xahiş etmişdilər. Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyəti ilə Osmanlı dövləti arasında 4 iyun 1918-ci ildə Batumda bağlanan müqavilənin 4-cü maddəsi ("Daxili sabitliyi təmin etmək və milli müstəqilliyi qorumaq üçün Osmanlı dövləti Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyətinin istəyi ilə ona hərbi yardım göstərməyi təəhhüd götürür" maddəsi) Osmanlı dövlətinə qarşı Azərbaycana yardım göstərməyə hüquqi əsas verdi. Hadisələr diqqətlə izləyən və Osmanlı dövlətinin Azərbaycana hərbi yardım niyyətindən endişələnən Almaniya, Rusiya və İngiltərə dərhal hərəkətə keçmişdi. Osmanlı dövləti Almaniya və Rusiyayı sakitləşdirmək, sabiq və yeni müttəfiqini arxayınlaşdırmaq üçün təşkil olunan hərbi birləşmənin adını Qafqaz İslam ordusu adlandırmışdı və bu ordunun Osmanlı dövləti ilə əlaqəsi olmadığını bəyan etmişdi. Bu zaman Azərbaycana yardım edəcək yüksək rütbəli ordu mənsubları arasında əziz və Mürsəl Paşaya xüsusi diqqət göstərilmişdir. O zamanın qərarqah reisi olmuş Vehib Paşa İstanbula, Hərbiyyə Naziri Ənvər Paşaya göndərdiyi teleqramda belə yazmışdı: "Azərbaycan Hükumətinin yardım istəğini kabul edərək ən cəsur və kabiliyyətli, yüksək askeri dəyərə sahib, şimdikiyə qədər şan və şə-

Bakının qurtuluş tarixi

Və ya hərbiyyə naziri Ənvər Paşanın güvəndiyi, Bakı Fatehi Nuru Paşanın qürur duyduğu, Müzəffər Türk Ordusunun sınılanmış əsgəri Mürsəl Paşa kimdir?

refle kendisini kanıtlamış Beşinci Kafkas Tümeni yardımı için Albay Mürsəl Bey komutasında yola çıkdırdı"(Bax: Nasir Yüceer, Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Ordusu'nun Azerbay-

10-cu Qafqaz alayının Müsüslü məntəqəsində Şilyan gölü civarında daşnakların pusqusuna düşməsi nəticəsində ciddi itkilərə məruz qalması olmuşdur(-Bax: Yaşar Ertürk, "Kafkas İs-

Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyətinin paytaxtı Bakı şəhərini daşnaklardan qurtarmaq vəzifəsini yerinə yetirməyə gələn Qafqaz İslam Ordusuna Mürsəl Paşanın komandanlığı ilə hərbi dəstək verən Beşinci Qafqaz diviziyasında toplamda 6 minə yaxın əsgər, 257 zabıt döyüşmüşdür. Bunların arasında minbaşı (mayor) Cəmil Cahid bəy, yarbay (polkovnik-leytenant) Osman bəy, minbaşı Ahmed Rıza bəy və minbaşı Zihni bəy hərbi zəkaları və şəxsi şücaətləri ilə xüsusiilə fərqlənirdilər...

can və Dağıstan Hərəkatı, Ankara, 1996, s. 75).

Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyətinin paytaxtı Bakı şəhərini daşnaklardan qurtarmaq vəzifəsini yerinə yetirməyə gələn Qafqaz İslam Ordusuna Mürsəl Paşanın komandanlığı ilə hərbi dəstək verən Beşinci Qafqaz diviziyasında toplamda 6 minə yaxın əsgər, 257 zabıt döyüşmüşdür. Bunların arasında minbaşı (mayor) Cəmil Cahid bəy, yarbay (polkovnik-leytenant) Osman bəy, minbaşı Ahmed Rıza bəy və minbaşı Zihni bəy hərbi zəkaları və şəxsi şücaətləri ilə xüsusiilə fərqlənirdilər. Ənvər Paşa Bakının daşnaklardan ən qısa zamanda azad edilməsində çox ısrarlı idi. Bu məqsədlə o, 17 iyun 1918-ci il axşamı xüsusi şifroqramla Mürsəl Paşaya komandan olduğu Beşinci Qafqaz diviziyasına Göyçay istiqamətindən hücumla keçmək əmrini verdi. Ənvər Paşanın belə əmr verməsinə səbəb 16 iyun 1918-ci ildə

lam Ordusu'nun Azərbaycan Hərəkatı", Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi, sayı 186, Haziran, 2012, s.104-105).

20 iyun 1918-ci ildə Göyçaya gələn Mürsəl Paşa müvəqqəti vəziyyətlə diqqətlə tanış olduğdan sonra daşnaklara həlledici zərbə vura bilmək və toparlanmaq üçün Nuru Paşadan bir neçə gün gün möhlət istəyir. Məsələ burasındadır ki, həmin vaxt Mürsəl Paşanın sərəncamında cəmi 5227 əsgər vardı, düşmənin tərəfin isə 10 mindən çox silahlı döyüşçüsü, iki zirehli qatari, xeyli miqdarda pulemyotu, topu, minaatanı vardı. Professional hərbi və bacarıqlı komandan Mürsəl Paşa riskə getməmək və mümkün qədər az itki verməklə zəfər qazanmaqda mahir idi. Qarşı tərəfin bütün təchizat və psixoloji potensialını dəqiq müəyyənləşdirməyi çox sevən Mürsəl Paşa hərbi kəşfiyyata çox önəm verirdi. Cəbhədə yaranan sakitlikdən yararlanaraq komandanlıq Mürsəl

Paşanın Beşinci Qafqaz diviziyasına əlavə qüvvələr cəlb etmişdi. 28 iyun 1918-ci ildə dan yeri qızarananda amansız döyüşlər təkrar başladı. Mürsəl Paşanın öncədən təklif etdiyi taktika ilə döyüşən türk əsgərləri gü-nortadan sonra məqsədyönlü şəkildə təcridcən geriye çəkilməyə başladılar. Daşnaklarda elə təsəvvür yarandı ki, türk əsgərlərinin hərbi sursatları, xüsusən də top mərmiləri tükənmişdir. 28 iyun 1918-ci ilin axşam saatlarında Mürsəl Paşanın əsgərləri Göyçay istiqamətində xeyli geri çəkilməmişdilər. 29 iyun 1918-ci ilin səhər saatlarında türklərin geri çəkilməsindən ruhlanan daşnaklar Göyçayı tamamilə ələ keçirmək xəyalına düşmüşdülər. Eyforiyadan sayıqlıqlarını itirmiş olan daşnaklar Qaraməryəmdə hücum əmrinə mün-təzir 25-ci taburun, Göyçayda lazımı anda sarsıdıcı zərbə endirəcək minbaşı Ahmed Hamdinin müsəlləh taburunun varlığından xəbərsiz idilər(Bax: Rüstü Türker, Birinci Dünya Harbinde Bakü Yollarında 5. Kafkas Tümeni; Ankara, 2006, s.47).

30 iyun 1918-ci ildə səhər saat 6.30-da Mürsəl Paşanın əmri ilə geniş cəbhə boyu hücum başladı. Sürəkli artilleriya atəşlərindən sonra şanlı türk əsgərləri- piyadalar və süvarilər, düşmənin mövqelərinə şığıdılar. Türk ordusunun genişmiqyaslı qəfil hücumunun qarşısında duruş gətirə bilməyən daşnaklar böyük itkilər verərək qaçmağa başladılar. Mürsəl Paşanın hərbi zəkası, türk əsgərlərinin şücaəti nəticəsində,

sözün əsl mənasında, düşmənin beli qırıldı. Göyçaydan qovulan daşnaklar Kürdəmir-Ağsu istiqamətində mövqelənərək Müzəffər Türk Ordusunun Bakıya irəliləyişini durdurmaq istəyirdilər. Komandan mirliya Nuru Paşa 5-ci Qafqaz diviziyasının başçısı Mürsəl Paşaya aşağıdakı məzmununda əmr vermişdi: "On üçüncü Qafqaz alayı 7 iyul gecəsi, Ağsudan hərəkət edərək Hasan bəy böliyünü də tabeliyinə alaraq Kürdəmirə hücum edəcəkdir. Onuncu Qafqaz alayı da bütün gücü ilə Şamaxını ələ keçirmək üçün səhərkəndən hərəkətə keçəcəkdir. Müsüslü böliyü 13-cü Qafqaz alayı ilə sıx temas quraraq, başlanğıcda yayındırıcı manevrlərlə düşmənin 13-cü

Qafqaz alayına qarşı hücumla keçməsinin qarşısını alacaqdır".

Mürsəl Paşanın qəhrəman əsgərlərinin hücumu qarşısında duruş gətirə bilməyən erməni hərbi birlikləri 10 iyul 1918-ci ildə Kürdəmir- Ağsu cəbhəsindən qaçmağa məcbur oldular. Şanlı Türk Ordusunun Bakıya gəlməsini nə Almaniya, nə Böyük Britaniya, nə də Rusiya is-yəyirdi. Osmanlı rəsmiləri Rusiyanın xarici işlər naziri Q. Çiçerine və onun Almaniyaadakı həmkarına Nuru Paşanın komandan olduğu Qafqaz İslam Ordusu ilə heç bir bağlılıqlarının olmadığını bildirsələr də buna nə ruslar, nə də almanlar inanırdı.

Osmanlı dövlətinin sədrəzəmi (baş naziri) Tələt Paşa Rusiya Xarici İşlər Naziri Q. Çiçerini əmin etmişdi ki, türklər Bakını ilhaq etməyə gəlmirlər, orada asayışı bərpa etdikdən sonra yenidən geri qayıdacaqlar. Bu səbəbdən də Moskvadan gələn təlimata əsasən Bakı Xalq Komissarları Soveti ingilis generalı L. Densterville Bakıya gəlməyə rəsmi icazə verməmişdi. Buna baxmayaraq, S. Şaumyan və A. Mikoyan gizliində ingilis generalına teleqramlar vurur, nəyin bahasına-olursa olsun onu türklərin Bakıya gəlişinin qarşısını almağa çağırır və ona əllərindən gələn bütün köməyi edəcəklərini yazırdılar (Bax: History of the Great War, pp. 103-104).

(Ardı var)

77 yaşlı Şirzad Həsənov gözələrimiz qarşısındadır. Əsl ustad taddır. Bütün ritmləri bilir. Ondan öyrənməliyik. O, 1960-cı illərdə Suraxanı mədəniyyət sarayında dərs deyərək xeyli uğurlu nağaraçalanlar yetişdirib. Son dövrlərə qədər uşaq musiqi məktəblərində çalışarkən Şirzad müəllimin əla şagirdləri sənətə qədəm qoyublar. Yaşlı adamdır, sabah olmağa bilər, onu tapın, öyrənin.

71 yaşlı Hüseynqulu Abdullayev nağara sinifi üzrə pedaqoqdur, pensiyadadır, ondan da öyrənmək olar. Buzovnalı Nizami Paşayev və başqaları əla ifaçılardır və ustad səviyyəyə çatıblar. Kimləri unutmuşamsa, mənə bağışlayın.

Ustad sənətkar Elşən Qasımovla ritm sənətimizlə bağlı bir neçə dəfə maraqlı və çox ciddi söhbətlərimiz olub. O, ritmlərimizi əla bilir və ifasında özünün də yeni fikirləri, əlavələri, ştrixləri var. Toylardan onun çox gözəl solo ifaları çəkilişə götürülərək yayımlanmaqdadır. Elə müxtəlif vaxtlarda mənim övladlarımla toylarında çox zəngin solo çalğılar sərgiləyib. Bunlar da internetdə yayımlanırlar.

Ustad və nadir ifaçı olduğu üçün onun üzərinə çox böyük məsuliyyət düşür. O, çox iş görməlidir. Elşən bəy uşaqlıqdan, gənclikdən ustadlardan öyrənərək və öz üzərində muntəzəm işləyərək bu yerə gəlib çıxıb. Ondan öyrənmək lazımdır.

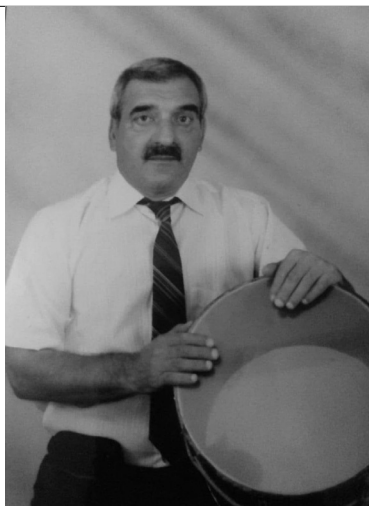
Rəhman Rasimoğlu da milli ritmlərə yaxından bələddir. Ondan öyrənmək mümkündür. Hər birimizin öyrənmək borcumuz var.

Axı haqlı olaraq deyilir ki, öyrənmək heç zaman gec və ayıb deyil. Öyrənək, öyrənək...

Buna da diqqət edək, ciddi məsələdir. Vaxtilə Azərbaycanda sənətkarlar nağaranı zil tembrlə çalmazdılar. Nağara xomlu olardı. Alətin səsinde sambal vardı. Yalnız rəqs ansamblarında çalınan nağaralar zil səslənərdi, bu da rəqqas və rəqqasələrin ritmi daha aydın eşidib dəqiq oynaması üçün idi. Elə indi də həmin ansamblarda diametri kiçik, 32-33 diametrə malik zil tembrli nağaralardan istifadə edilir. Bu işdə tələbat budur.

Son zamanlarda bütün toy nağaraçalanları zil tembrlə ifa edirlər. Bu yalnız alətin üzünün plastik olması ilə əlaqədar deyil, ifaçıların öz istəyi ilə bağlıdır. Plastik üzlü nağaralarla da xomlu səs almaq mümkündür, tək istək olsun. İstək isə odur ki, ipləri dartmaq və zil səslə çalmaqdır. Bu isə əsl nağara səsi deyildir. Nağaranın isə özünə xas tembr və səslənməsi var. Zamanında olub və bu ənənəni qaytarmaq borcumuzdur.

Bəla burasındadır ki, son 15-20 ildə səhnələrdə, TV-lərdə, toylarda solist instrumental ifaçıları

Nağara sənətinə bir nəzər

müşayiət edən nağaraçalanlar aləti zil çalırlar. Buna da yol vermək qəti düzgün deyil.

Hətta ustad nağaraçalanlar da zil tembrə alışıb. İrad bildirəndə bizimlə tam razılaşırlar. Lirik musiqidə istər vokal, istərsə də instrumental əsərlərdə ümumiyyətlə zil nağara ilə müşayiət düz deyil. Bəzilərinin düşüncəsi zəif olduğu üçün bura qoşanağara da qoşur. Zil nağara və qoşa nağara lirik melodiyaların əhvalını, məzmununu, səslənməni, gözəlliyini pozur və təsir gücünü azaldır. Heç bir lirik musiqidə qoşanağara ifa edilməli deyil.

Mənə haqlı olaraq irad tuta bilərlər ki, sənin ansamblının nağaraçalanının da tembrli zildir. Bəli, bu barədə onunla dəfələrlə söhbətimiz olub, mənim fikirlərimlə

duğu ansamblıda zil səslə çalıb, Şövkət Ələkbərova, Sara Qədimova, Mirzə Babayev, Əbülfət Əliyev, Anatollu Qəniyev, Nazim Ağayev və b. müşayiət edib, heç kəs ona irad tutmayıb, uzun illər toy ansamblarının tərkibində olanda da həmçinin. Görünür xanəndələri, musiqiçiləri qane edib. Konsertlərdə Şəmsi İmanovun solo çalğılarının müşayiətçisi olub.

Əslində onun kimi bu yaşda olanlardan nəyisə mütləq mənada tələb etmək də düz deyil.

Bu adam mənim ansamblıma 50 yaşında gəlib. Onun əl quruluşu, çalğı qaydaları, tembr xüsusiyyətləri necə varda, o vəziyyətdə bizə qoşulub. Hazırda 71 yaşı var.

Biz canlı çıxışlarda az olur-

Mənə haqlı olaraq irad tuta bilərlər ki, sənin ansamblının nağaraçalanının da tembrli zildir. Bəli, bu barədə onunla dəfələrlə söhbətimiz olub, mənim fikirlərimlə tam razılaşıb. O, böyük staja, ifaçılıq və pedaqoji təcrübəyə malik, bütün ritmlərə bələd əsl sənətkardır. Bu adam harada tədrisdə çalışıbsa orada şagirdlərdən ibarət yüksək səviyyəli, möhtəşəm səslənən nağaraçalanlar ansamblı yaradıb...

tam razılaşıb. O, böyük staja, ifaçılıq və pedaqoji təcrübəyə malik, bütün ritmlərə bələd əsl sənətkardır. Bu adam harada tədrisdə çalışıbsa orada şagirdlərdən ibarət yüksək səviyyəli, möhtəşəm səslənən nağaraçalanlar ansamblı yaradıb. Sonuncu iş yeri Malibeyli uşaq musiqi məktəbində yaratdığı "Şuşa" ritm qrupu çox məşhurlaşmış, baxış-müsabiqələrdə daim birincilik qazanmışdı. Buna görə də ona Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən fəxri mədəniyyət işçisi adı verilib.

Məsələ belədir, Heybət Babayev uşaqlıq illərində pionerlər evində sənət öyrənib, gənclikdə Dövlət Mahnı və Rəqs Ansamblında nağara çalıb. Yuxarıda qeyd etmişik ki, rəqs ansamblında nağaralar mütləq zil olmalıdır. O da təbii ki, bu qaydanı, tələbatı yerinə yetirib. Əks təqdirdə orada işləyə bilməzdi.

Beləliklə, onun da, rəqs ansamblarındakı müşayiətçi nağaraçalanın özləri də, qulaqları da, zövqü də bu tembrə alışıb.

Heybət sonra filarmoniyada Ağası Məşədibəyovun rəhbəri ol-

duq, studiyada səs yazılarında isə Faiq daim onun tembrini bizi qane edən şəkildə tənzimləyib. Çəkilişlərimizə tamaşa edəndə bu hiss olunur. Son dövrdə mənim evimdə ifa edib telefonla çəkdiyimiz melodiyalarda Heybət müəllimin nağarası zil deyil.

Təsəvvür edin ki, bu boyda sənətkar son illərdəki məşqlərimizdə hazırladığımız melodiya zamanı ona verdiyim çətin, heç yerdə eşitmədiyi tapşırıqları səbr, təmkinlə qavrayaraq ləyaqətlə yerinə yetirir. Bizim qrupda hazırlanan bütün melodiya əhvalına, hər cümləsinə, keçidlərə, sonluqlara aid ritmlər çalınır. Burada xırdalıqlar, əl quruluşunda fərqli forma və s. inceliklər var. Bu heç də asan məsələ deyil. Lakin bu, bizim musiqiyə lazımdır və gələcək nəsillərə ötürülməlidir. Əslində isə bu adam çox çətin işi yerinə yetirir. Başqası işini çətinə salmaz, özünə əziyyət vermez və baş götürüb qrupdan gedərdi. O, isə sənətini ürəkdən sevdiyi üçün hər çətinə qatlaşıb, bu yaşında da öyrənir, tələbimi yerinə yetirir və çətin ifa tərzini ortaya qoyur.

Zaman gələcək Heybət Babanın bu işi təqdir olunacaq, dəyər verilərək öyrəniləcək. Əziz həmvətənlər! Musiqidə hər şey var, xeyli incə nüanslar, mətləblər, maraqlı ritm idarəmə qaydaları mövcuddur və bunları tapıb ortaya qoymaq vətəndaşlıq borcumuzdur. Biz illərdir ki, bu üslubda

ifaçılığına, onun inkişafına xidmətdir.

Mətləbə qayıdaq. Siz, əziz musiqiçilər, ərəblərin, farsların, türklərin ansamblarının internetdəki konsertlərini seyr edin, görün orada bəm ritmlərin tələbatı üçün bəm səslə qavallardan neçə istifadə edirlər. Yəni zil səslə dümbəklərin yanında bəm qavallar səslənir.

Hazırda bizdə belədir, zil səslə qoşanağaranın yanında nağaranı da zil edirlər. Heç də yaxşı deyil, olmaz.

Vaxtilə Ağasüleyman İmanov, Kərim kişi, Pele Mamed, Hüseynağa, Çingiz Mehdiyev, Kamal

Həsənov, Böyükağa Muradov, Biğəhli Rafiq, Ramiz Həsənov, Rafiq Budaqov (Eysebio), Şirzad Həsənov, Tahir Hüseynov, Almaz Quliyev və başqaları nağaranı öz qaydasında, əsl tembrində ifa ediblər.

Nağara sinfinin müəllimi, ustad Azər Əliyev bütün şagirdlərinin, onlardan ibarət yaratdığı ansambl üzvlərinin alətlərini bir-bir kökləyər və yaxşı tembr alardı.

Gəlın Azərbaycan nağara sənətini qaydaya salaq, bu aləti zil deyil, xoşagələm tembrdə çalaq, beyinləri yormayaq və həm də ümumi səslənməni pozmayaq. Bu nağara, dümbək və ya qoşa-nağara deyildir.

Hələ onu da deyək ki, xails ritmlərimizi bərbad hala salanlar da var, əsl ritmlərimiz kənarda qalıb, bu barədə başqa vaxt söhbət edirik.

Nağara ifaçılarının əksəriyyəti "Vağzal"nın əsl ritmini bilmir. Bizim qrupun nağaraçalanı Heybət Baba belə ritmlərdə tam ustadır. Ondan bütün ritmləri öyrənmək mümkündür.

Hələ bunları demirik ki, nağara ifaçıları "Qazaxı", "Şələqoy", "Bakı", "Kinto" rəqs havalarını öz ritmində deyil, "Tərkəmə", "Süleyman" ritm ölçülərində çalırlar. "Qoçəli" ritmini düz çalmayanlar var. Düşüblər sintezator ritmlərinin ardınca. Müasir, qondarma mahnıları fars ritmləri ilə çalırlar. Polemika açsaq çox məsələlər meydana çıxacaq.

Xəbəriniz olsun ki, Şirvan aşığı, Qərb aşığı məktəbinin çox unikal, çətin ritmləri var. Dünyanın bir sıra ölkələrində olduğu kimi bizdə də bunlar sinkopa ritmlər sayıla bilər. Hə, bunlardan xəbər tutsaydınız yaxşı olmazdı mı?

Əzizlərim! Siz ritm sənətinə xidmət edirsiniz, oradan ruzi qazanırsınız. Sənətinizi sevmək, ritmləri qorumaq borcunuz var. Əsl insan, layiqli sənətkar öz peşəsini mükəmməl öyrənər və sədaqətlə xidmət edir.

O ki, sizi şadlıq saraylarında istismar edir, hər məclisdən 20 AZN maas verirlər, burada nə bizim, nə də əsrlərlə yaradılıb bizə ötürülən möhtəşəm, məhrəm, doğma ritmlərimizin günahı yoxdur.

Əhsən RƏHMANLI,
Tədqiqatçı, sənətsünaslıq
üzrə fəlsəfə doktoru

Divara yapışdırılmış kağızlar

Bloggerlik fəaliyyəti haqda qanun qəbul olunmayıb, hətta müzakirəyə nə vaxtsa çıxarılaçağı haqda söz-söhbət belə gəzmir. Camaatsa fəaliyyətimizi bəyənir. Özümüz rəsmi olmasa da bir dəstə halında toplaşmışıq. İşlərimizi müzakirəyə çıxarıq, zəif cəhətlərimizi göstərir, uğurlarımıza sevinir, təhlükəsizliyimizdən söz açırıq.

(Əvvəli ötən saylarımızda)

İşdən çıxıb yanıma qaçan yoldaşım mənə baxdı. Özüm-dən, bacımdan halımı xəbər aldı. Təklif elədi ki, mənə əzişdirənlərdən isti-isti şikayətlərim. Bacımsa qəti etirazını bildirdi:

- Sən nə qoyub nə axtarısan? Onlara diş batmır, xəstənin halına yamalıyıq. Hələ yarımcandı, balalarının üstünə qaytarmalıyıq.

Açıq qapımızın qarşısından keçənlərdən biri yanımdakına dedi ki, qadın palatasına madon-na gəlib. Çəkə bildim. Yayıldı ki, vəzifəli şəxsin qohumudu. Şam yeməyinə yaxın madonnanın səsi eşidildi, şobə müdirini tələb etdi, o da peyda oldu. Toplaşan tibb personalı, xəstələr və on-lara baxanlar otağa sığışmadı, bir başı koridora uzandı. Özümə müdirin arxasında yer elədim. İlk şikayət bu oldu ki, tibb bacısı və sanitar yanında qalmır, onları tapmağa kimisə göndərmək lazımdı. Xəstəyə qarşı belə münasibət dözülməzdi. Hər ikisi - tibb bacısı da, sanitar da bildirdilər ki, xəstələri çoxdu, amma çağırılarda kömək edəblər. Xəstə on-ların işini hələ bir dəfə də də-yerləndirməyib, iş növbəsi başa çatmaq üzrə olsa da. Madonna əhvalını pozmadan bildirdi ki, icbari tibbi sığortadan lazımi məbləğ klinikanın hesabına köçürülüb. Əlavə, həm də nağd ödə-mək fikrində deyil. Qızlar müdirə baxanda madonna qəti səsle:

- Təcili mənə təkçarpayılı palataya keçirin, tibb işçiləri ayırın. Əks təqdirdə, - əlindəki təzə markalı mobil telefonu qaldırdı, - bu dəqiqə şəxsən nazirə buradakı biabırılıqları bir-bir sadə-layacağam. Başa düşmək mümkün deyil, bura dövlətə məxsus klinikadı, ya bazars-tor klinikasıdı?

- Keçirərik, - deyib müdir göstəriş verdi.

Otağı hazırlamaq saatdan artıq çəkdi. Madonnanın tələbləri yerinə yetirildi. O, otağa gir-cək pəncərə taylarını açdı, ağcaqanad əleyhinə tor taxılmasını tələb etdi. Təsərrüfatçı taxdı, am-ma otağımızdakılar istə-yəndə demişdi ki, yoxdu.

Palatamızdakı orta çarpayının boşalmağıyla dolması bir oldu, təzə xəstə getirildi. Zarı-yan saqqallı cavanı uzatdılar.

Qadın onu rahatlayıb xəstələri nəzərdən keçirdi.

- Bıy, sən hələ burdaymısan? Niyə evə getməmişən?

Onun övladı qonşu palatada yatıbmiş, mənə tanıdı. Bacım əvəzimə cavab verdi ki, vaxtım yetişməyib. Bəs onun xəstəsi niyə qayıdıb? Demə, tikişləri irinləyibmiş. Tibb bacıları yaxşı bax-mayıb, evə vaxtından əvvəl yazılıb, evdə qulluq düzgün davam etdirilməyib. Xəstənin anası da-vam elədi ki, icbari tibbi sığortayla gələnlərə ögey kimi baxılır, qızlara verməyənlərə də həmçi-nin. Hər şeyin başında , - o baş barmağını bükülmüş şəhadət qarmağına sürtdü, - bu dudur. Əli aşağı olmaq nə pis imiş, xəstəxanada adam yerinə qoymurlar. Bank-dan kredit götürüb, qaytaracağına ümidi olmasa da. Dax-masını satacaq. Heyləsin? Təki atasız böyütdüyü bir-cə balasını sa-ğalda bilsin. Görək bu dəfə nağayracaqlar.

Qapı tərəfdəki çarpayıda ki xəstə siqaretini yandırdı, bir-iki qullab vurub otaqdan çıxdı. Tibb bacısı püff eləyib pəncərə tayını araladı. Xəstə qayıdanda üstünə cumdu:

-Ədə hey, özünü klinika qaydalarına riayət eyləyənlər kimi apar, bura sənə o biri xəstə-xə-nalardan deyil ha. Palatada siqaret çəkmişən, tüstüylə dodurmusan. Elə bilirsən ki, ya tək-cə siz bizdən şikayətlənə bilərsünüz? Mən şikayət eləsəm, səni atacaqlar koridorun küncündəki pala-taya. Səndən ötürü qapı-pəncərələri açmışam, havanı dəyişmişəm. Sənin hambalın deyiləm ey. Başa düşürsənmi?

Xəstə dinməz-cə onun cibinə nə-sə qoydu. Onun üzünün bu-zu əridi.

-Bu dəfə təqsirindən keçirəm, başa düşən oğlana oxşa-

yırsan. Gələn dəfə sənə elə-belə ba-şa gəlməyəcək.

Məni otağına aparan həkim üz-üzə oturdu:

- Əməliyyatdan sonrakı bərpan tez başa çatsın deyər-cəyim məsləhətlərə, yazacağım reseptə qəti riayət etməli-sən, - yazıb resepti və məsləhətlərini verdi,- bir müddət peşəkar fəa-liyyəti-ni dayandır.

Əməliyyatdan sonrakı bərpan tez başa çatsın deyər-cəyim məsləhətlərə, yazacağım reseptə qəti riayət etməli-sən, - yazıb resepti və məsləhətlərini verdi,- bir müddət peşəkar fəa-liyyəti-ni dayandır. Qanunla qorunmayan fəaliyyət acı nəticələr verir, camaatın xoşuna gəlsə be-lə, özünü aldatma, savadlı terapevtin məsləhətiylə özünə qulluq elə, bərpa olun, sağalandan sonra özün bilərsən...

Qanunla qorunmayan fəaliyyət acı nəticələr verir, camaatın xoşuna gəlsə be-lə, özünü aldatma, savadlı terapevtin məsləhətiylə özünə qulluq elə, bərpa olun, sağalandan sonra özün bilərsən.

Evə gətirdilər, yerimi rahatladılar, tapşırıqları verdilər, bacım həkim tapdı. Hansı video, au-deo materiallar topladığımı anladığımı deyən bacım mənə uşaqlarımın canına and içdirdi ki, kli-nikadan nə-sə hazırlama-yacağam, üzə şıxarmayaca-ğam. Yoğunməbləğ ilə işim olmasın. Cavan gəlinin ərsiz, doğma balalarının atasız qal-masına qətiyyən qıyma.

Onunla işin olmasın, bununla işin olmasın. Bunlarsa camaatın gözü qabağında at çapırlar. El arasında gəzən söz-söhbət doğru imiş. Xəstənin cibini boşaldırlar, derisini soyurlar, qanını so-vururlar. Zaman buraxılıb bunların ixtiyarına. Nə qədər göstəririlər, danışırırlar, yazırırlar. Nə fayda? Nümayişdə bir tələb də bu idi ki, özəllərdə qiymətlər iki dəfə azaldırsın.

Çarə qılan tapıldımı? Bəs biz nə üçünük? Məndə nələr var?! Maraqlı obyektin içinə girə bil-mək, çəkiliş etmək biz sənətkarlar bilirik ki, nə deməkdə. Bəs bundan imtina etmək nə deməkdə? Ümumiyyətlə, belə-sindən məgər imtina etmək olarmı? Yoldaşlardan biri mənə xata yetər deyənə istədi, ver-mədim. Belə-sini özüm buraxa-

cam. Yol axtarırdım, xatasızını. "Bazarstor klinikası" adıyla ver-əcəkdim. Nəinki orijinalını, həm də xatasızını tapdım. Və-rəqin ön sütununda yazacağam ki, klinikada hansı xid-mətlər göstərilir, qarşısındakı sütun-dasa məbləğləri. Klinikada belə-sinə də fikir verdim, müdir-dən tutmuş sanitara qədər hər kəs evində hansı sifətdə, mimi-kada gəzirsə, necə danışır-sa bura-da da eynilə. Məgər onlar ictimai yerdə nələrə-sə riayət et-məməlidilərmə? Heç olmazsa ən vacib-lərinə.

Diqqət yetirmişdim, mən-cə klinikanın heyətinə, giriş qapı-sına kamera quraşdırılmamışdı. Düşündüm ki, hələlik heyətə giriş qapının sağ-soluna elə yapışdırım ki, qopara bilinməsin. Qısa və aydın yazı. Bəlkə cüzi təsiri ola. İkinci ehtiyatımı da gördüm. Yoldaşla gecə yarısı orada mü-şahidə apardıq, kamera görmədik. Polis, yol poli-si, ins-cins gözümüzə dəymə-di. Bir göz qırpı-mında vərəqləri yapışdırıb maşına mindim, dərhal hadisə yerindən götürül-

dük.

Sevinirdik, mən də yoldaş-larım da. Geniş video və audio materialı camaata necə çatdı-ra-cağım haqda düşündüm. İn-di yox, sonra, vaxtı yetişəndə.

Blogger yoldaşlar əhvalatı işıqlandırmaq fikrində qəti idi. Bu cür material hələ-m-hələm elə düşən deyil. Camaat tibb-səhiyyədən çox gileylənir. Belə gözəl faktiki materialı son-ra-ya necə saxlamaq olardı? Ba-cımın:

- İstəyirsizsə ki, mənim qar-daşım, sizin həmkarınız, dostu-nuz balalarının üstündə qalsın, əl saxlayın, bloggerlərin işi hə-lə ki, tək-cə camaatın üreyincə-di, - yalvarışla yoldaşlara təkid etdi,- yoğunməbləğlərin imkanı bəlkə də hüdudsuzdu, - de-məklə onları saxladı, lakin bacımın yanın-da, sonra qızıxdı-lar. Toplamağı bacardığım ma-terialın dəyərindən, üzə çıxarılmasının vacib-lindən söhbət kəsilmirdi.

Şənbə günü arxamca polis gəldi, dindirdi. Boynuma alma-dım. Arayıblar. Rəy və təkliflər kitabında yalnız təriflərdi, hətta təklif də irəli sürülməyib, demə-li, xidmət ən yüksək səviyyədə-di. Son günlərin xəstələrindən şübhəlisi mənəm, çoxlu iradla-rımı bildirmişəm, şobə müdiri-nədək, onlarla getməliyəm. Yol-daşım epikrizi-xəstəlik arayışı-nı, tumbadakı dava-dərmanları göstərib yalvardı.

- Anlayıram, rahatsız olma-yın, maşında aparacağım, kapitan söhbət edəcək, təqsiri üzə çıx-masa maşında gətirəcəyik. Tam arxayın olun.

Kapitanın dolaşmıq sualları altında, xəstəlikdən sonrakı beyin gücsüzlüyündən irəli gələn düşüncəmin aşağılığından boynuma almalı olduqda tele-fonumu açıb çəkdi-klərimi, yaz-dıqlarımı bir-bir göstərdim. Bu mən, bu həkim, tibb işçiləri, xəstələr... Yalan-palan nə-sə yoxdu. Kapitan etiraz etdi, bunlar nə vaxtsa hansısa xəstə-xə-nada çəkilə bilər. Niyə is-tintaqa öncədən düzünü demə-din, sualına bildirdim ki, burada müalicəmin davam etdirilməsi-nə imkan verilməyəcəyinə əmi-nən. Belə gedərsə həyata qa-yıtmağım mümkünsüzdü. Sə-ninlə kim olub sualına vərəqi özüm hazırlamışam və yapış-dırmağa təsadüfi maşında get-mişəm, cavabı verdim. İstintaqı prokuror-luq davam etdirməli-di. İctimai yerdə nüfuzlu dövlət qu-rumuna şər-böhtan yağdırmaqla məşğul olduğumdan. Dər-man-iyələrimin vaxtı ötürdü, su da vermədilər, halım korla-nırdı.

Rəsul RƏXŞANLI